

Sequencia curam

3a 1973.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

БАНКА
493
ДО 30. IV 1974 г.

1 А/Т-82

№ 11-5-65

29 V 1974 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА
БАНКА

София

С. Попов

На № 269/16.IV.1974 г.

Съобщаваме Ви, че отчета за дейността на банките през 1973 г. е одобрен.

СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:

[Handwritten signature]

17 269

ДО "РАЗСЕКРЕТЕНО"

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
другаря СТАНКО ТОДОРОВ
Т У К

Д О К Л А Д

от КИРИЛ ЗАРЕВ, председател на
Българската народна банка

ОТНОСНО: годишния отчет за дейността
на банките през 1973 година

Другарю Председател,

Съгласно чл.50 от Устава на Българската народна банка, представям Ви отчет за дейността на Българската народна банка, Българската външнотърговска банка и Държавната спестовна каса през 1973 година.

В основата на дейността на банките беше икономическата политика на Партията и Правителството за продължаване и стабилизиране на линията за концентрация на производството и засилване внедряването на техническия прогрес и, на тази основа, за системно увеличаване на обществената производителност на труда, за утвърждаване и по-нататъшно задълбочаване на интеграцията на нашата икономика с икономиката на другите социалистически страни и преди всичко с икономиката на Съветския съюз.

Наред с другите партийни и правителствени решения и мероприятия за развитието на икономиката с високи темпове, практическо ръководство за действие беше утвърдената от Секретарията на ЦК на БКП и Министерския съвет Концепция за развитие на банковата система и въздействието ѝ върху възпроизводствения процес през следващите години.

Финансовите, кредитните и валутните ресурси на страната през отчетната година бяха насочвани към отделните стопански организации и отрасли, в съответствие с изискванията за по-нататъшна интензификация на производството, за реконструкция и модернизация на действащите производствени фондове и, във връзка с това, за по-ефективно използване на материалите и трудови ресурси на страната.

Чрез провеждане на необходимите мероприятия за по-нататъшно усъвършенстване на кредитно-разплащателния и контролен механизъм, като използваха кредита, лихвата и другите икономически лостове банките повишиха степента на контрола чрез лева в народното стопанство и по-ефикасно въздействаха и съдействаха на стопанските организации за изпълнение и преизпълнение на възложените им стопански и финансови задачи.

I. ЕМИСИОННО-КАСОВА ДЕЙНОСТ

Емисионно-касовата дейност на Българската народна банка през 1973 година протече в условията на висок ръст на наличнопаричния оборот, обусловен от високите темпове на развитие на икономиката на страната и от мероприятията по изпълнение на решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП за повишаване жизненото равнище на народа.

Динамиката и структурата на наличнопаричния оборот през трите години на шестата петилетка и изпълнението на касовия план за 1973 година са както следва:

Таблица № 1
(В млн. лева)

Показатели	Отчет		1973 г.		%	
	1971г.	1972г.	план	отчет	4:3	4:2
	1	2	3	4	5	6
<u>ПОСТЫЛЕНИЯ</u>						
1. Стокооборот	3 872	4 653	5 075	5 118	100,6	110,0
2. Транспорт	287	302	327	324	99,1	107,3
3. Комунални и бит. услуги	199	219	239	240	100,4	109,6
4. Култ. и спорт. меропр.	27	28	28	29	103,6	103,6

	1	2	3	4	5	6
5. Данъци и такси	77	86	89	94	105,6	109,3
6. П.т.т.станции	623	28	-	-	-	-
7. Други постъпления	262	279	299	298	99,7	106,8
8. Всичко постъпления	5 347	5 595	6 057	6 103	100,8	109,1
9. Остатък на обор.каса в нач.на годината	14	9	-	11	-	-
10. Емисионен резултат - пуснати пари в обръщ.	79	138	130	171	-	-
11. Баланс	5 440	5 742	6 187	6 285	-	-
<u>ПЛАЩАНИЯ</u>						
1. Заплати	3 492	3 665	4 010	3 980	99,3	108,6
2. Помощи и обезщет.	353	368	391	389	99,5	105,7
3. Т К З С	849	898	920	989	107,5	110,1
4. Селскостоп.произвед.	113	140	127	135	106,3	96,4
5. П.т.т.станции	-	-	50	45	90,0	-
6. Държавна спест.каса	212	205	192	233	121,4	113,7
7. Други плащания	412	455	497	497	100,0	109,2
8. Всичко плащания	5 431	5 731	6 187	6 268	101,3	109,4
9. Остатък на оборот. каса в края на год.	9	11	-	17	-	-
10. Емис.резултат - из- тегл.пари от обръщ.	-	-	-	-	-	-
11. Баланс	5 440	5 742	6 187	6 285	-	-

Общата сума на плащанията, която образува основната част от паричните доходи на населението, превиши планираната с 1,3 %, като нарасна с 9,4 % в сравнение с плащанията през 1972 година.

Общата сума на постъпленията, в която е отразена основната част от паричните разходи на населението, превиши планираната с 0,8 % като нарасна с 9,1 % в сравнение с постъпленията през 1972 година. Изоставането на растежа на постъпленията от растежа на плащанията се отрази неблагоприятно върху размера на емисията.

Основното нарастване на плащанията произтича от плащаният за заплати, плащанията на ТКЗС за трудово възнаграждение на кооператорите и за други разходи в налични пари, както и от плащанията по операциите на Държавната спестовна каса.

Плащанията за заплати нараснаха с висок темп - 8,6 %, който изпревари чувствително средногодишния темп за изтеклите две години на шестата петилетка - 5,0 %. В това нарастване е отразен високият ръст на промишленото производство през годината и преди всичко даденото увеличение на заплатите на някои категории трудеци се в изпълнение на решенията на Декемврийския пленум на ЦК на БКП за повишаване жизненото равнище на народа.

Голямо нарастване отбелязаха плащанията на ТКЗС за трудово възнаграждение на кооператорите и за други разходи в налични пари. В сравнение с 1972 година тези плащания нараснаха с 10,1 % при средногодишно нарастване за предшестващите две години от петилетката с 2,6 %. Особено голямо е увеличението на плащанията на ТКЗС в тютюнопроизводителните окръзи във връзка с добрата реколта на тютюните през 1972 година и високите доходи на стопанствата. Изплатените големи парични суми в тези окръзи не можаха да бъдат възвърнати в достатъчна степен чрез стокооборота и спестяванията, което се отрази върху размера на емисията в тези окръзи и общо за страната. Известно влияние за нарастването на плащанията на ТКЗС през 1973 година оказа и увеличеното авансиране на кооператорите през годината съгласно прилаганата от началото на годината Временна наредба за организация на заплащането на труда в селскостопанските организации. За изтеклите няколко години средният процент на авансиране на кооператорите бе около 64-65, а за 1973 година, по предварителни данни, процентът е около 80.

Значителни парични суми постъпиха в селското население и от изкупуване на селскостопански произведения. В сравнение с 1972 година тези плащания бележат обаче известно намаление, вследствие на намаленото изкупуване на добитък от населението. За 1973 година е изкупен добитък от населението в еланично тегло 37 353 тона срещу изкупени през 1972 година 46 699 тона.

Значително място в нарастването на плащанията в налични пари от банката през годината имат плащанията по операциите на

Държавната спестовна каса. Голямото нарастване на тези плащания е във връзка с разширението на заемните операции на Касата съгласно новия правилник за кредитиране на населението за потребителски и други нужди, който се прилага от 1973 година. През 1973 година Държавната спестовна каса е отпуснала заеми за потребителски и други нужди за 246 милиона лева срещу отпуснати заеми за 176 милиона лева през 1972 година. Към 31 декември 1973 година остатъкът по тези заеми е 174 милиона лева срещу 111 милиона лева към 31 декември 1972 година.

Висок ръст отбелязаха през годината сумите по показателя "Други плащания", по които се отнасят плащанията за командировъчни и стопанско-оперативни разходи на организациите и учрежденията, плащанията за изкупена чужда валута, повторно изтеглените депонирани заплати и други.

Основната част от постъпленията в налични пари са постъпленията от стокооборота. Предвидено бе през годината да постъпят от стокооборота в банката, чрез пощите и Държавната спестовна каса и да се употребят от потребителните кооперации за изкупуване на селскостопански произведения всичко 5 680 милиона лева, а се реализираха 5 748 милиона лева или изпълнението е 101,5 %. Това изпълнение съответствува на изпълнението на държавния план за стокооборота за годината, което се вижда от следните данни:

Таблица № 2

(В млн. лева)

	План	Отчет	Преизпълнение	
			сума	процент
Стокооборот на дребно	6 850	6 956	106	1,5
В това число:				
Стокооборот от населението	6 158	6 189	31	0,5
Ведомствен стокооборот	692	767	75	10,7

Преизпълнението на плана за стокооборота се дължи главно на ведомствения стокооборот, който в сравнение с 1972 година нараства с 10,7 %, докато нарастването на стокооборота от населението е 0,9 %. Тази структура на стокооборота намалява възможностите за

по-пълно привличане на паричните средства на населението. Към края на годината се отбелязва задържане в растежа на ведомствени стокооборот и по-голямо нарастване на стокооборота от населението във връзка със слухове за повишаване цените на някои стоки и за обмяна на парите, от една страна, и взетите мерки за ограничаване на ведомствените продажби, от друга страна.

Постъпленията от нестокови услуги на населението (транспорт, комунално-битови, културни и спортни) се реализираха, общо взето, близо до предвидените. Темпът на развитие на нестоковите услуги обаче все още изостава от растежа на доходите и потребностите на населението.

На основата на изложеното развитие на наличнопаричния оборот, през годината се реализира нарастване на паричното обръщение със 171 милиона лева, срещу реализирано нарастване през 1972 година със 138 милиона лева и през 1971 година - със 79 милиона лева. Към 31 декември 1973 година размерът на паричното обръщение достигна 1 137 милиона лева срещу 966 милиона лева на 31 декември 1972 година. Най-висок размер през годината паричното обръщение достигна на 31 декември във връзка с предсрочното изплащане на редица трудови възнаграждения и пенсиите пред Нова година. Най-нисък размер - 892 милиона лева паричното обръщение имаше на 20 януари.

Средногодишният размер на паричното обръщение, който характеризира трайните тенденции в неговото развитие, е нараствал през изтеклите години на шестата петилетка както следва:

Таблица № 3
(В млн. лева)

Години	Средно-годишен размер на паричното обръщение	Нарастване спрямо предишната година	Индекс на нарастване		Срокът на паричното обръщение	
			бази-сен	вери-жен	дни за един оборот	брой на оборотите
1970	740	55	100,0	100,0	46,7	7,7
1971	791	51	106,9	106,9	47,1	7,6
1972	891	100	120,4	112,7	50,0	7,2
1973	1 051	160	142,0	118,0	54,2	6,6

През първата година на шестата петилетка паричното обръщение се развива стабилно, като темпът му на нарастване е еднакъв с темпа на нарастване на паричните доходи на населението - 6,9 % и е близък до темпа на нарастване на стокооборота от населението - 6,1 %. През следващите две години и особено през 1973 година средногодишният размер на паричното обръщение нараства в сравнение с 1972 година с 18,0 % и изпреварва растежа на парични доходи на населението - 9,7 % и на стокооборота от населението - 8,9 %. Високият ръст на паричното обръщение е съпроводен със спадане на скоростта на паричния оборот.

По-бързият растеж на паричното обръщение е резултат на несъответствието между растежа на паричните доходи на населението и на стокооборота, което е основна предпоставка за най-пълното и бързо възвръщане на пусканите в обръщение пари в касите на банката. Това се потвърждава от следните данни:

Таблица № 4

Г о д и н и	Парични доходи на населението	Стокооборот от населението		Прираст на влоговете - без лихвите	
		сума	в % от доходите	сума	в % от доходите
1970	7 747	5 085	65,6	461	6,0
1971	8 232	5 396	65,2	522	6,3
1972	8 792	5 687	64,7	634	7,2
1973	9 646 (предв. отчет)	6 189	64,2	773	8,0

Незадоволителният ръст на стокооборота в сравнение с ръста на доходите на населението е във връзка с непълното задоволяване на платежоспособното потребителско търсене, причината за което продължава да бъде недостатъчният обем и особено незадоволителната структура на стоките фондове. През годината на пазара се чувствуваше недостиг от строителни материали, електроматериали, водопроводни материали, вълнен трикотаж, памучни тъкани, както и от редица хранителни стоки като месо, колбаси, сирене, кашкавал, захар и захарни изделия и други. В отделни случаи непълното задоволяване на потребителското търсене се дължи на слабости в органи-

зацията на търговията и изкупуването, каквото е положението с неритмичното снабдяване на пазара с плодове и зеленчуци. В повечето случаи обаче недостигът на някои стоки на пазара е във връзка с все още недостатъчното производство и внос на стоки за народно потребление. По данни от ДСО "Търговия на едро" договорените доставки за 1973 година са преизпълнени, общо взето, със 121,6 милиона лева. В същото време обаче през годината не бяха произведени договорени стоки по асортимент за 81,3 милиона лева, повечето от които не^е могло да се заместят с произведените надпланови количества от други асортименти. Стоковият фонд не се попълни и с планирания за годината внос на стоки за народно потребление. Предвидено беше да се внесат такива стоки за 78,4 милиона лева, а се внесоха стоки за 66,0 милиона лева.

И през 1973 година продължи тенденцията на намаляване стоковото обезпечение на покупателната способност на населението. Тази констатация се потвърждава от следните данни:

Таблица № 5
(В млн. лева)

Г о д и н и	Покупателна способност на населението (пари в обръщение и влогове, без жилищноспестовните, на 31 декември	Стокови запаси в търговията на 31 декември	Процент на стоковото обезпечение на покупателната способност
Средногодишно за V петилетка	3 023	1 415	46,8
1970	3 888	1 616	41,6
1971	4 410	1 667	37,3
1972	5 072	1 763	34,8
1973	5 905	1 830	31,0

(непълни предварителни данни)

При непълното задоволяване на платежоспособното потребителско търсене и незадоволителния ръст на стокооборота, съответствието между паричните доходи и разходи на населението се осигурява във все по-голяма степен чрез големия ръст на снеманията.

Нарастването на спестовните влогове е положителен показател за развитието на икономиката на страната. Изискванията за нормално развитие на паричното обръщение обаче налагат да се поддържа стабилността на паричното обръщение, преди всичко, чрез нарастване на стокооборота в съответствие с доходите на населението, като спестяванията се използват само като допълнителен резерв за привличане на свободните парични средства на населението.

**II. КРЕДИТИРАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ НА НАРОДНОТО СТОПАНСТВО
ЗА ОБОРОТНИ СРЕДСТВА И ЗА КАПИТАЛНИ ВЛОЖЕНИЯ**

**A. Развитие, структура и използване на кредитните
ресурси и кредитните вложения**

Развитието и използването на кредитните ресурси през трите години на шестата петилетка в сравнение с 1970 година се вижда от данните в следната таблица:

Таблица № 6
(В млн. лева)

1	1970 отчет	1971 отчет	1972 отчет	1973 отчет	Индекс			Темп на сред ногод. прираст
					1971 1970	1972 1971	1973 1972	
2	3	4	5	6	7	8	9	
Ресурси-всичко	7569	8392	10330	12022	110,9	123,1	116,4	16,7
От тях:								
I. За оборотни с-ва	4629	4867	5328	6979	105,1	119,7	119,7	14,7
в т.ч.:								
1. Фондове на БНБ	239	241	274	267	100,8	113,7	97,4	3,8
2. Разпл. и фонд. с/кл	965	1102	1330	1606	114,2	120,7	120,7	13,5
3. Бюдж. и извънбюдж. средства	523	369	465	523	70,6	126,3	113,3	0,3
4. Сметки на ДСК	940	1187	1469	1606	126,3	123,8	109,3	19,5
5. Сметки на ДЗМ	56	82	59	120	146,4	72,0	203,4	23,9
6. Други ресурси-вс.	1906	1886	2230	2852	98,9	113,2	127,9	14,4
в т.ч.:								
а) емисия	749	827	966	1137	110,4	116,8	117,7	14,9
б) Б В В	837	911	1019	1233	108,8	111,9	121,0	13,3
в) други пасиви и др.	320	148	245	482	46,3	165,5	196,7	14,6

1	2	3	4	5	6	7	8	9
II. За капитални влож.	2940	3525	4502	5043	119,9	127,7	112,0	19,7
В т.ч.:								
1. Фонд "Високоэффект. капитални вложения	-	33	36	36	-	109,1	100,0	4,4
2. Държ. спест. каса	1725	2097	2547	3189	121,6	121,5	125,2	22,7
3. Депозити	57	85	105	146	149,1	123,5	139,0	35,0
4. Средства от самообл.	59	69	79	87	116,9	114,5	110,1	18,8
5. Средства от бюдж.	734	268	-	-	36,5	-	-	-
6. Фонд "Пенс. на селските стоп. кооперат.	10	4	-	-	40,0	-	-	-
7. Фонд "РТУ"	135	192	353	302	142,2	183,9	85,5	31,0
8. Разпл. с/ки за обекти изпълн. по стоп. начин	23	27	32	27	117,4	118,5	84,4	5,5
9. Свободни и резервирани средства за финанс. капитални вложения	197	574	1319	880	291,4	229,8	66,7	-
10. Иззети оборотни средства от строит. монтажни организации	-	176	31	376	-	17,6	10 пъти	-
Кредити - всичко	7569	8392	10330	12022	110,9	123,1	116,4	16,7
От тях:								
I. За оборотни с-ва	4483	4472	4761	5418	99,8	106,5	113,8	6,5
1. Редовни	3962	4147	4633	5253	104,7	111,7	113,4	9,8
2. Просрочени	521	325	128	165	62,4	39,4	128,9	-
II. Незавършено строителство и проектир.	368	1310	3328	3481	356,0	254,0	104,6	-
1. Редовни	343	951	2791	2777	277,3	293,5	99,5	-
2. Просрочени	25	359	537	704	-	149,6	131,1	-
III. За капитални влож.	2713	2610	2241	3123	96,0	85,9	139,3	4,7
1. Редовни	2650	2594	2221	3097	97,9	85,6	139,4	5,3
2. Просрочени	63	16	20	26	23,5	125,0	130,0	-

От анализа на посочените данни могат да се направят следните основни изводи:

- През отчетната година кредитните ресурси продължават да нарастват с по-бърз темп (средногодишно - 16,7 %) от темпа на нарастване на националния доход и общественния продукт.

Бързото нарастване на кредитните ресурси се дължи главно на запазване на тенденцията на увеличаване на ресурсите, непосредствено свързани с производството (парична емисия, спестовни влогове и външни кредити). Нарастването на тази група ресурси спрямо 1972 година е 19,4 %, а спрямо 1970 година - 42,6 %.

Развитието на брутния размер на ресурсите, непосредствено свързани с производството, се вижда от следните данни:

Таблица № 7
(В млн. лева)

Показатели	1970	1971	1972	1973	1973 : 1970	1973 : 1972
I Задълж. на държавата към населението	4648	5328	6191	7237	155,7	116,9
в т.ч.:						
а) всичко влогове	3899	4500	5225	6100	156,4	116,7
б) парична емисия	749	828	966	1137	151,8	117,7
II. Задължения към чужбина в несоциалист. валута	1019	1187	1337	1461	143,4	109,3
Всичко задължения	5667	6515	7528	8698	153,5	115,5

Структурата на ползуваните от чужбина кредити в конвертируема валута през 1973 и в сравнение с 1970 година е следната (към 31.XII.):

	<u>1970 г.</u>	<u>1973 г.</u>	
	относителен дял	относителен дял	
1. Стокови кредити	27,5	16,8	25,8
2. Инвестиционни кредити	25,9	13,3	9,3
3. Финансови кредити (средносрочни)	15,9	38,8	39,1
4. Финансови кредити (краткосрочни)	<u>30,7</u>	<u>30,6</u>	25,8
Всичко:	100,0	100,0	100,0

Данните показват тенденция на намаляване размера на стоковите и инвестиционни кредити. Това се обяснява с обстоятелството, че през годината плащанията бяха извършвани предимно за сметка на привлечените финансови кредити от европазара, поради високата му ликвидност и относително по-изгодни лихвени условия в сравнение с тези на националните пазари на някои страни.

Благоприятната конюнктура на евродоларовия пазар през периода 1970 - 1973 година бе активно използвана за привличане на средносрочни финансови кредити.

Ритмичността на износа и вноса от несоциалистическите страни по месеци на 1973 година се вижда от следните данни:

	М е с е ц и												Всич- ко
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Износ в млн. лв.	26,0	27,0	56,1	26,5	27,5	73,2	30,3	42,3	74,5	43,1	56,0	119,5	603,4
Относ. тегло	4,3	4,6	9,3	4,4	4,6	12,1	5,0	7,0	12,4	7,2	9,3	19,8	100,0
Внос в млн. лв.	44,9	39,7	43,5	46,1	54,3	68,4	43,2	51,9	47,4	63,1	44,7	59,9	607,0
Относ. тегло	7,4	6,5	7,2	7,6	8,9	11,3	7,1	8,5	7,8	10,4	7,4	9,9	100,0

Данните показват, че все още не е постигнат прелом в дейността на външнотърговските и производствените организации относно ритмичното изпълнение на плана за износа. Същевременно е налице тенденция на непрекъснато увеличаване на частта за плащанията по вноса през отделните месеци и натрупване на постъпления от износа в края на тримесечията и годината. Резултатът от тази тенденция е поддържането на постоянно нарастващ текущ разрыв в плащанията към несоциалистическите страни.

Всичко това наложи банката да мобилизира значителни краткосрочни кредити на валутните пазари, в резултат на което са платени допълнителни лихви за 4 310 хиляди вал. лева.

- Измененията, които настъпват в ресурсите, пряко свързани с производството, са резултат на нарастването на остатъците

по фондовите, разплащателните и депозитните сметки на стопанските организации, по сметките на ДЗИ и др.

- През отчетната година има известно намаление на фондовете на БИВ, което се дължи главно на намалението на Резервния фонд (с 9202 хил.лева), поради покриване на курсовата разлика по откупената валута за фонд "Валутен" на банката.

Б. КРЕДИТИРАНЕ ЗА ОБОРОТНИ СРЕДСТВА

Главната цел при кредитирането на стопанските организации за оборотни средства през 1973 година беше, чрез по-нататъшно усъвършенствуване на кредитно-разплащателния механизъм, да се постигне по-ефективно използване на оборотните средства.

Проблемът за ускоряване обръщаемостта на оборотните производствени фондове има изключително важно значение както за повишаване ефективността на производството и за ускоряване темповете на икономическия растеж, така и за осигуряване на допълнителни източници за решаване на социални задачи в страната и развитието на външно-икономическите връзки.

Тенденциите в развитието на кредитите за оборотни средства през първите три години на шестата петилетка общо и по отрасли на народното стопанство в сравнение с 1970 година се виждат от данните в следната таблица:

Таблица № 8
(в млн.лева)

Показатели	1970г.		1971г.		1972г.		1973г.	
	отчет		отчет		отчет		отчет	
	сума	относ. дял	сума	относ. дял	сума	относ. дял	сума	относ. дял
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Общо за народното с-во	4483	100,0	4472	100,0	4761	100,0	5418,5	100,0
в т.ч.: редовни	3962	88,4	4147	92,7	4633	97,3	5258,3	96,95
просрочени	521	11,6	325	7,3	128	2,7	165,2	3,05
Промисленост	1677	37,2	1618	36,2	1811	38,0	2183,9	40,30
в т.ч.: редовни	1432	88,4	1406	66,9	1754	96,9	2094,2	95,39
просрочени	195	11,6	212	13,1	57	3,1	89,7	4,11

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Селско и горско с-во	458	10,3	441	9,9	438	9,2	537,4	9,9
в т.ч.: редовни	430	98,9	410	93,0	420	95,9	522,1	97,15
просрочени	28	6,1	31	7,0	18	4,1	15,3	2,85
Строителство	331	7,4	305	6,8	317	6,7	271,3	5,01
в т.ч.: редовни	212	64,0	256	83,9	279	88,0	232,2	85,59
просрочени	119	36,0	49	16,1	38	12,0	39,1	14,41
Транспорт и съобщения	11	1,2	10	0,2	22	0,5	20,4	0,4
в т.ч.: редовни	2	18,2	6	60,0	22	100,0	19,9	97,55
просрочени	9	81,8	4	40,0	-	-	0,5	2,45
Вътрешна търговия	1067	23,9	1143	25,6	1253	26,3	1340,9	24,75
в т.ч.: редовни	1001	93,8	1134	99,2	1248	99,6	1335,0	99,56
просрочени	66	6,2	9	0,8	5	0,4	5,9	0,44
Материално-техническо снабдяване	496	11,1	522	11,7	572	12,0	688,4	12,70
в т.ч.: редовни	475	95,8	507	97,1	568	99,3	681,7	99,03
просрочени	21	4,2	15	2,9	4	0,7	6,7	0,97
Външна търговия	443	9,9	418	9,3	338	7,1	335,8	6,2
в т.ч.: редовни	359	81,0	416	99,5	335	99,1	329,5	98,12
просрочени	84	19,0	2	0,5	3	0,9	6,3	1,88
Други отрасли	-	-	15	0,3	9	0,2	40,5	0,75
в т.ч.: редовни	-	-	12	80,0	8	88,9	38,7	95,56
просрочени	-	-	3	20,0	1	11,1	1,8	4,44

През отчетната година в структурата на краткосрочните кредити по отрасли на народното стопанство не настъпиха съществени изменения. Известно нарастване на кредитите спрямо миналите периоди се наблюдава в отрасъл "Промисленост", където размерът на кредитите възлиза на 40,3 % от общия размер на кредитите за оборотни средства в народното стопанство.

В края на 1973 година фактическите остатъци на кредитите за оборотни средства нарастват в сравнение с 1972 година с 13,8 %, а спрямо 31.XII.1970 година - с 20,8 %, при средногодишен темп на нарастване 6,5 %. Този темп е значително по-нисък от средногодишния темп на нарастване на някои обемни показатели за развитието на икономиката: на промишлената продукция - 9,6 %; на стокооборота на дребно - 7,3 %; на националния доход - около 8 % и т.н. Това показва, че е постигнато ускоряване обръщаемостта на всички оборотни средства за 1972 година с 4 дни и за 1973 година с 1 ден, при което е реализирана относителна икономия на оборотни средства в народното стопанство в размер на около 620 млн. лева.

Резултатите от ефективното използване на оборотните средства, изразено чрез ускоряване на тяхната обръщаемост към края на 1973 година спрямо 1972, за отделните отрасли в народното стопанство са както следва: промишленост - 0,9 дни; строителство - 3,5 дни; селско стопанство - 1 ден; вътрешна търговия - 2,1 дни; външна търговия - 3 дни.

Размерът на просрочените заеми и просрочените платежни документи като израз на отрицателни явления в дейността на стопанските организации е важен показател за оценка на резултатите от кредитната дейност. Тенденциите в тяхното развитие се виждат от данните в следната таблица:

Таблица № 9
(В млн. лева)

Показатели	1970 г.		1971 г.		1972 г.		1973 г.	
	сред. год. ост.	към 31.12.	сред. год. ост.	към 31.12.	сред. год. ост.	към 31.12.	сред. год. ост.	към 31.12.
Просрочени заеми	496	521	364	325	195	128	178,9	165
Просрочени докум.	57	63	134	190	121	69	97,8	95,5
Всичко:	553	584	498	515	316	197	276,7	260,5
Всички кредити	4379	4483	4325	4472	4888	4761	5428,1	5418,5
% на просроч. задължителност спрямо всички кредити	12,63	13,02	10,32	11,51	6,46	4,13	5,10	4,81

В периода преди встъпването в шестата петилетка, просрочената задлъжнялост проявяваше тенденции на нарастване. Това наложи необходимостта от извършването на съществени изменения в кредитно разплащателния механизъм, които влязоха в сила през 1971 година. Благодарение на това и на повишения банков контрол и въздействие върху дейността на стопанските организации, просрочената задлъжнялост за оборотни средства в края на 1973 година спадна на 4,8 % от всички заеми за оборотни средства, срещу 13,02 % към 31.XII.1970 година.

Независимо от постигнатите сравнително добри резултати при намаляването на размера на просрочените заеми общо за народното стопанство, в някои държавни стопански обединения просрочените заеми заемат сравнително висок дял от общия размер на ползуваните краткосрочни кредити. Така например в ДСО "Цимент и строителни материали" просрочените заеми към 31.XII.1973 година възлизат на 9444 х.лева, което представлява 41,1 % от размера на ползуваните заеми за оборотни средства; в ДСО "Хидравлика" процентът на просрочените заеми е 35,2 ; ДСО "ЗММ" - 22,4 %; ДСО "Респром" - 21,8 %; ДСО "Металолеене" - 15,8 %; ДСО "Нефтохим" - 14,0 %; ДСО "Пластмасови изделия" - 10,1 %, ДСО "Агрормашина" и други.

Основна причина за възникването на просрочени заеми е образуването на свръхнормативни запаси от стоково-материални ценности в стопанските организации. Ето защо вниманието на банковите органи и съвместните мероприятия на стопанските организации бяха насочени към издирване на залежали и ненужни материални ценности и вземане на действени мерки за тяхното ликвидиране.

В резултат на това се постигна значително намаляване на свръхнормативните запаси от стоково-материални ценности. Тези запаси общо в народното стопанство от 369 млн.лева на 31.XII.1971 година намаляват на 196 млн.лева към 31.XII.1972 година и запазват това равнище в края на 1973 година.

Свръхнормативните запаси в народното стопанство са предимно от суровини и материали в размер на 149,3 млн.лева; стоки и emballаж за 42,3 млн.лева и готова продукция за 7,5 млн.лева. По-голямата част от тези запаси са образувани в ДСО "Респром" -

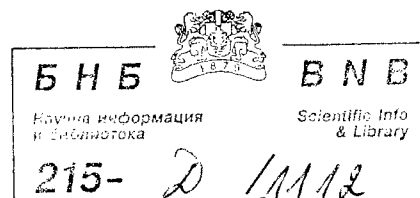

22,5 млн. лева в ДСО "Изот" - 37,5 млн. лева, ДСО "Металургия и рудодобив" - 39,3 млн. лева, ДСО "Енергетика и въглища" - 13,2 млн. лева, ДСО "Балканкар", ДСО "Тежко машиностроене", и други.

Образуването на свръхнормативни запаси от материални ценности се обяснява главно с невъвеждането в действие на редица производствени мощности, производство на продукцията без осигурен пласмент и неизпълнението на производствената програма. Особено фрапиращ е случаят с ДСО "Изот", което не произведе първоначално планираните 14 броя електронно-изчислителни машини, 130 броя централни процесори и около 10 000 броя електронни калкулатори. Производственият план бе намален на 15 октомври 1973 година с 41 100 хил. лева, но доставените материали по първоначалния план останаха като свръх нормативни натрупвания. Подобно е положението и в ДСО "Респром", където, от посочените по-горе свръхнормативни запаси, само в Завод за радионавигационна апаратура - Варна има залежали материални ценности в размер на 5 741 хил. лева, доставени от преди 4-5 години.

В духа на решенията на 19 Постановление на Министерския съвет от 1973 година и разработените във връзка с него мероприятия на банката се извърши системно проучване на причините, поради които някои държавни стопански организации изпаднаха в тежко финансово затруднение. Особено внимание се обръщаше на причините за неизпълнение на качествените показатели, за преразходи на фонд "Работна заплата" и другите фондове на стопанските организации, на обвързката на плана за материално техническо снабдяване със себестойността и на плана за производството с плана за реализацията, както и на правилното разпределение на плана за производството и реализацията по тримесечия.

Изводите от тези проверки и проучвания се използваха на срещите с ръководствата на обединенията за набелязване на конкретни мерки и мероприятия за подобряване на финансовото състояние, което се изразяваше в определяне на срокове за ликвидирани залежали, неизушки стоково-материални ценности, събиране на вземания от нередовни купувачи разрешаване на допълнителни кредити при определени условия и срокове и т.н. В случаите, когато разрешаването на проблемите излизаше извън компетентностите

на банката, своевременно се информираше Министерския съвет и другите компетентни органи.

През отчетната година банката продължи своята работа по усъвършенствването на кредитно-разплащателния механизъм. Измененията и допълненията на инструкциите за кредитирането на оборотните средства на стопанските организации е в пълно съответствие с изискванията за реализиране на максимални икономии от материални разходи.

Измененията и допълненията в системата на кредитирането са главно в следните насоки.

- Предвижда се нов режим на кредитиране на стопанските организации със заеми за планови наднормативни запаси от стоково-материални ценности. Новият начин на кредитиране ще съдействува за съсредоточаване на запасите от общоупотребяеми материали в пласментно-снабдителните организации, с което ще се създадат условия за предотвратяване образуването на ненужни запаси и за по-голяма маневреност при ползуването на наличните материални ценности.

- Въвежда се нов начин на кредитиране на стопанските организации за материално-техническо снабдяване, при който те ще се осигуряват с реално необходимите им оборотни средства, докато се реши въпросът за тяхното нормиране.

- Повишени са изискванията за привилегирован ред на кредитиране и при въвеждане на особен режим на кредитиране и плащане.

В новите инструкции за кредитиране отпаднаха някои изисквания, които внасяха досега известен формализъм в отношенията на банката със стопанските организации, без да се намалява или ограничава ролята на банковия контрол.

В. Кредитиране на незавършеното строителство и проектиране

Развитието на заемите за незавършено строителство и проектиране през трите години на шестата петилетка в сравнение с 1970 година е както следва:

Таблица № 10
(В млн. лева)

	1970 отчет	1971 отчет	1972 отчет	1973 отчет	Индекс 1973г. към		
					1970	1971	1972
1. Общо за народното стопанство	368	1309	3328	3481	945,9	265,9	104,6
В т.ч.:							
- редовни заеми	342	950	2791	2777	812,-	292,3	99,5
- относит. дял:	92,9	72,6	83,9	79,8	-	-	-
- просроч. заеми	26	359	537	704	707,7	196,1	131,1
относителен дял:	7,1	27,4	16,1	20,2	-	-	-
2. На изпълнителите							
Всичко:	368	1309	1606	1745	474,2	133,3	108,7
% към т.1	100	100	48,3	50,1	-	-	-
3. За инвеститорите							
Всичко:	-	-	1722	1736	-	-	100,8
% към т.1	-	-	51,7	49,9	-	-	-

От анализа на данните могат да се направят следните основни изводи:

- В съответствие с бързите темпове на увеличаване на разходите за капитални вложения в страната, кредитът за незавършено строителство и проектиране непрекъснато нараства. Към 31. XII. 1973 година в сравнение с края на 1972 година, той нараства с 4,6 %, а спрямо 1971 година със 165,9 %. Неговото увеличение в сравнение с края на 1970 година е над 3 пъти, което се дължи на обстоятелството, че незавършеното строителство и проектиране от 1971 година премина изцяло на банков кредит;

- в края на 1973 година редовните заеми за незавършено строителство намаляват спрямо 1972 година с 0,5 %;

- характерно е бързото нарастване на просрочените заеми, размерът на които спрямо 31. XII. 1972 година се увеличава с 31,1 %. Това увеличение се дължи на обстоятелството, че значителна част

от пусковите обекти за 1973 година, особено тези с пусков срок през четвъртото тримесечие, останаха незавършени и неразплатени до края на годината. Поради тази причина, сумите на редовните заеми за незавършено строителство за обектите с изтекъл пусков срок бяха отнесени в просрочани заеми.

Относителният дял на просрочените заеми спрямо общия размер на заемите за незавършено строителство, от 16,1 % към края на 1972 година и 11,6 % към 30 септември 1973 година, в края на 1973 година нарасна на 20,2 %.

По-голям размер просрочени заеми за незавършено строителство към 31 декември 1973 година допуснаха следните строителни стопански организации: ДСО "Промислено строителство" - 76,3 млн. лева, ДСО "Гражданско строителство" - 94,1 млн. лева, ДСО "Трансстрой" - 28,2 млн. лева, ДСО "Монтажи" - 45,6 млн. лева, ДСО "Софстрой" - 14,4 млн. лева, СМО "Инжстрой" - 14,2 млн. лева.

Просрочени заеми за незавършено строителство се допуснаха и от стопанските организации - инвеститори: ДСО "Стъкло и фина керамика" - 25,5 млн. лева, ДСО "Текстил" - 20,6 млн. лева, ДСО "Тежка химическа промишленост" - 15,5 млн. лева и други.

Г. Финансиране и кредитиране на капиталните вложения

През 1973 година, в сравнение с 1972 година, съответно с 1970 и 1971 години, Българската народна банка финансира и кредитира капитални вложения, както следва:

Таблица № 11
(в млн. лева)

	1970	1971	1972	1973 г.		Индекс 1973г.към			
	отчет	отчет	отчет	план	отч. %	1970	1971	1972	
Платени капитални вложения общо за народното стопанство:	2769	2653	3001	5474	4119	75,2	148 ³	155,5	137,0
В т.ч.:									
а) със собств. средства	1039	1201	1421	1456	1453	99,8	133 ⁴	121,-	101,7
Относителен дял:	39,4	45,3	47,3	26,6	35,3	-	-	-	-
б) с банков кредит	340	542	674	2323	1444	62,2	171 ⁹	266,4	214,0
Относителен дял:	30,3	20,4	22,5	42,4	35,-	-	-	-	-
в) с бюджет. средства	340	910	906	1695	1222	72,1	145 ⁵	134,3	134,3
Относителен дял:	30,3	34,3	30,2	31,-	29,7	-	-	-	-
1. Капитални вложения по плана:	2238	2449	2608	5346	3587	67,1	160 ³	146 ⁵	137,3
Относителен дял:	80,8	92,3	86,9	97,6	87,1	-	-	-	-
В т.ч.:									
а) със собств. средства	658	1050	1135	1456	1109	76,2	163 ⁵	105,6	97,7
Относителен дял:	29,4	42,9	43,5	27,2	30,9	-	-	-	-
б) с банков кредит	813	518	610	2195	1308	59,6	160 ⁹	252,5	214,4
Относителен дял:	36,3	21,1	23,4	41,1	36,5	-	-	-	-
в) с бюджет. средства	767	881	863	1695	1170	69,0	152 ⁵	132,8	135,0
Относителен дял:	34,3	36,0	33,1	31,7	32,6	-	-	-	-
2. Високоэффективни капитални вложения с банков кредит:	-	24	22	31	51	164 ⁵	-	212 ⁵	231,3
Относителен дял:	-	0,9	0,7	0,6	1,2	-	-	-	-
3. Капитални вложения по специални решения:	531	180	371	97	481	-	90,6	267,2	129,6
Относителен дял:	19,2	6,8	12,4	1,8	11,7	-	-	-	-
В т.ч.:									
а) със собств. средства	431	151	286	-	344	-	79,8	227,8	120,5
Относителен дял:	81,2	33,9	77,1	-	71,5	-	-	-	-
б) с банков кредит	27	-	42	97	85	87,6	314 ⁸	-	202,4
Относителен дял:	5,1	-	11,3	-	17,7	-	-	-	-
в) с бюджет. средства	73	29	43	-	52	-	71,2	179,3	120,9
Относителен дял:	13,7	16,1	11,6	-	10,8	-	-	-	-

От приведените данни по горната таблица е видно, че през 1973 година, в сравнение с 1972 година, са разплатени в повече капитални вложения общо за народното стопанство в размер на 1.118 млн. лева, или с 37,3 % в повече, а по отношение на 1971 година - в повече в 1.466 млн.

лева, или с 55,3 %. От общия размер на разходваните средства през 1973 година 3.587 млн. лева (87,1 %) са насочени за разплащане на капитални вложения по плана, 51 млн. лева (1,2%) - за високоефективни капитални вложения и 481 млн. лева (11,7 %) - за капитални вложения по специални решения. През отчетната 1973 година размерът на средствата за разплащане на капиталните вложения по плана спрямо 1972 година се увеличава с 979 млн. лева или с 37,5 %.

Характерно е, че през трите години на петиятквата относителният дял на банковия кредит от общата сума за финансиране бележи тенденция на непрекъснато повишаване - от 21,1 % в края на 1971 година на 36,5 % към 31.XII.1973 година. Докато относителният дял на бюджетните средства се запазва в приблизително еднакви размери (33,1 % и 32,6 %), то за сметка на увеличаването на банковия кредит, относителният дял на собствените средства на стопанските организации осезателно намалява - от 42,9 % за 1971 година на 30,9 % през 1973 година.

Въпреки голямото нарастване на сумата за разплащане на капиталните вложения през 1973 година в сравнение с предходните две години, през отчетната година планът за финансиране не бе изпълнен. При план за годината 5.346 млн. лева, фактически бяха усвоени 3.587 млн. лева, или 67,1 %. Останаха неусвоени средства за разплащане на капитални вложения по плана в размер на 1.759 млн. лева, от които собствени средства на стопанските организации 347 млн. лева, бюджетни средства - 525 млн. лева и банков кредит 887 млн. лева.

Незадоволителното изпълнение на плана за финансиране на капиталните вложения за 1973 година се дължи на следните по-важни причини.

а) През 1973 година не беше изпълнен планът за капиталните вложения. При планиран обем на разходите 3.920 млн. лева, фактически бяха усвоени 3.426 млн. лева или изпълнението е 87,4 % срещу 93,5 % през 1972 година;

б) Незадоволително е изпълнението на плана за въвеждане в действие на основните фондове. През 1973 година при план 4 583 млн. лева се въведоха основни фондове за 2 572 млн. лева, или

56,1 % от предвидените, от които 2 069 млн. лева от предвидените по плана, а 563 млн. лева са по плана за въвеждане в действие от минали години. По плана за годината останаха невъведени в действие основни фондове за 2 514 млн. лева.

В резултат на неизпълнението на плана за капиталните вложения, съответно на плана за въвеждане в действие на основните фондове, в края на 1973 година останаха незавършени значителен брой пускови обекти, като например:

<u>Наименование на обектите:</u>	<u>Невъведени основни фондове в хил. лева</u>	
	<u>Всичко</u>	<u>От тях предвидени за разплащане с банков кредит</u>
<u>ДСО "Тезка химическа промишленост"</u>		
Завод за калцирана сода - Девня	160 597	153 228
Комбинат за минерални торове - Девня	102 480	102 480
Газопровод СССР-НРБ I и II етап	24 369	24 369
<u>ДСО "Целулоза и хартия"</u>		
Комбинат за целулоза и картон - Разлог	45 347	38 347
КМК "Д.Благоев"	25 063	25 063
<u>ДСО "Енергетика и въглища"</u>		
ТЕЦ "Бобов дол"	85 489	70 751
ТЕЦ "Девня" - разширение	8 641	8 641
<u>ДСО "Металургия и рудодобив"</u>		
МК "Кремиковци" - разни подобекти	227 380	159 620
КОЩИ "Д.Ганев" - гара Искър	24 971	24 971
<u>ДСО "Съкло и фина керамика"</u>		
Завод "Д.Стефанов" - Разград	17 098	17 098
Завод "Дружба" - Плевдив	12 156	12 156

в) За неизпълнението на плана за финансиране на капиталните вложения за 1973 година, съответно на плана за капиталните вложения за същата година, допринесе и обстоятелството, че към

31.XII.1973 година не е било открито финансирането поради непредставяне на редовна проектосметна документация на 125 обекти, включени за строителство през 1973 година, със сметна стойност 257,193 хил.лева и годишна задача 14 714 хил.лева. Не е било открито финансирането през 1973 година на следните обекти с по-голяма сметна стойност: Реконструкция и разширение на ХК "Верила" на ДСО "Оргахим" със сметна стойност 21 200 хил.лева; Завод за вътрешно заводско оборудване - Батак на ДСО "Тежко машиностроене" със сметна стойност 5 000 хил.лева; Инсталация за извличане на медта от шлаката - "Г.Дамянов" - Пирдоп, на ДСО "Металургия и рудодобив" със сметна стойност 6 500 хил.лева; Напоително поле - с.Загорци, Бургаско, на ДСО "Водно стопанство" със сметна стойност 6 830 хил.лева и други.

Неизпълнението на плана за въвеждане в действие на основните фондове за 1973 година, както и за 1972 година с 21,3 %, в резултат на неспазване пусковите срокове на обектите, до голяма степен се предопределя още при съставянето на плана за капиталните вложения за съответната година. Средно 70 - 80 % от пусковите срокове на обектите се залагат в плана през четвъртото тримесечие на годината. Определянето на такъв голям обем на пускови обекти в последното тримесечие на годината и предимно през м.декември, очевидно не е по силите на строителните организации, поради което значителна част от тези обекти остават незавършени до края на годината.

През 1973 година банката продължи да отпуска на стопанските организации кредити за високоефективни капитални вложения, като за тази цел бяха ползувани 51 млн.лева, което представлява 1,2 % от общия размер на капиталните вложения в народното стопанство. Годишният икономически ефект от тези мероприятия възлиза на 40 млн.лева, което дава възможност вложените инвестиции за високоефективни капитални вложения да се възвърнат на народното стопанство за 1,2 години, при норматив - 2 години. През годината бяха осъществени 334 мероприятия, като в сравнение с 1972 година се усвоиха повече банкови кредити за високоефективни капитални вложения в размер на 20 млн.лева, или увеличение на ползувания кредит с 29,6 %.

По отрасли на народното стопанство осъществяваните мероприятия се разпределят, както следва:

Промисленост - 97 мероприятия в размер на 8,8 млн. лева, за внедряване на нови технологии, нови изделия, увеличаване производителността на труда и други, като: инсталации за гентамицин в Завода за антибиотици в Разград към ДСО "Фармахим"; нов агрегат "Десма" за производство на качествени ходила за обувки в завод "Добрич" в Толбухин към ДСО "Пирин"; инсталация за пластмасови кутии и кошнички във фабрика "Народна република" към ДСО "Пластмасови изделия", реконструкция на пресов и шмиргелов цех в завод "Б. Антов" в Брезник към ДСО "Автопром"; реконструкция на цеха за сгъваеми велосипеди в завод "Балкан" - Ловеч към ДСО "Автопром"; доставка на нови линии и автомат за сортиране в завод "Ченгелиев" в Айтос към ДСО "Електронни елементи" и др. Освен това, бяха доставени значителен брой нови високопроизводителни машини и съоръжения за машиностроенето, леката промишленост и хранително-вкусовата промишленост;

Селско стопанство - 64 мероприятия за 5,5 млн. лева на АПК и ТКЗС за реконструкция на тютносушилници, краварици, телчарници, птичарници и др., постройка на зърносушилници и механизирани зърноплощадки и навеси, разширение на консервната фабрика в Сливен и др.;

Транспорт - 42 мероприятия за 7,4 млн. лева, с които са доставени 25 броя дизелови локомотиви и 60 броя цистерни за ДСО "БДЖ"; построени са 41 броя бензиностанции, гаражни площадки и други за нуждите на ДСО "Автотранспорт";

Съобщения - 28 мероприятия за 3,8 млн. лева за автоматични телефонни централи с 20 248 телефонни номера;

Търговия и МТС - 103 мероприятия за модернизация и механизирани на складове, бази и площадки за 5,7 млн. лева.

През отчетната година банката финансира и кредитира капитални вложения по специални решения за 481 млн. лева. В сравнение с 1972 година са усвоени повече такива средства в размер на 110 млн. лева или в повече с 29,6 %.

От усвоените през 1973 година капитални вложения по специални решения 344 млн. лева са разплатени със собствени средства на стопанските организации на основание т.2,2 от Наредбата за децентрализираните капитални вложения. За капитални вложения по специални решения само на селското стопанство са разплатени 99 млн. лева. Кредити за капитални вложения по специални решения бяха предоставени на селското стопанство за 47 млн. лева, от които за трайни насаждения 11 млн. лева, за животни за основно стадо 23 млн. лева, за борба със засушаването и др. - 13 млн. лева; на стопанските организации по реда на т.13 от Наредбата за децентрализираните капитални вложения за 38 млн. лева.

Освен това капитални вложения по специални решения са осъществени със средства от бюджета за 52 млн. лева. От тях по-големи суми са ползвани за благоустройствени мероприятия на окръжните народни съвети - 34 млн. лева, за висши, средни и други учебни заведения - 5 млн. лева, за борба с ерозията и за напоителни системи в селското стопанство - 7 млн. лева и други.

Изменената система на данъчното облагане на стопанските организации и промяната в реда и начина за погасяване на заемите за капитални вложения се отразиха неблагоприятно върху възможностите на редица стопански организации да погасяват своевременно банковите кредити.

Поради тази причина през 1973 година, от предвидените за погасяване заеми за капитални вложения в размер на 567,4 млн. лева, в кредитния план на банката бяха планирани 417,6, а останалата част - 149,8 млн. лева беше отсрочена за следващата година. В резултат на фактически извършените погасителни вноски от стопанските организации за 439,7 млн. лева, отсрочените погашения възлизат на 116,1 млн. лева, което представлява 20,8 % от общата сума на погашенията по заемите за капитални вложения за 1973 година.

Поради недостиг на средства по фонд "Разширяване и техническо усъвършенствуване" банката отсрочи погашения по заемите на следните стопански организации: ДСО "Тежка химическа промишленост" - 27,2 млн. лева; ДСО "Родопи" - 14,6 млн. лева; ДСО "Изот" - 10,9 млн. лева; ДСО "Балканкар" - 8,8 млн. лева; Комитет за отдих и туризъм - 7,4 млн. лева и др.

28

През последните няколко години размерът на собствените средства за финансиране на капитални вложения на селскостопанските организации бележи застои, дори намаление в сравнение с ръста на общата и чиста продукция. През отчетната година за фонд "РТУ" са отчислени около 30 % по-малко от планираните средства, въпреки, че планът за общия доход е изпълнен 97 %. (В схемата за образуване и разпределение на дохода в селското стопанство, отчисленията за фонд "РТУ" са остатъчна величина). За покриване на направените през годината авансови отчисления за фонд "РТУ", 76 АПК не осигуриха по схемите си средства в размер на около 39 млн. лева, като 5 АПК и 2 ПАК не направиха никакви отчисления за фонда.

В резултат на намалението на собствените средства и на завишението на обема на капиталните вложения, особено за продуктивни животни и трайни насаждения, общият размер на ползуваните заеми за капитални вложения се увеличава рязко. Така, общият размер на заемите към 31 декември 1972 година е бил 484 000 хил. лева, а само през 1973 година са ползувани 261 470 хил. лева. След приспадане на годишните погасителни вноски, дългът на селскостопанските организации към 31 декември 1973 година е 640 403 хил. лева или само за една година се е увеличил с 32 %. За 1974 година се очертава още по-голямо кредитно натоварване на селскостопанските организации.

Поради недостиг на средства по фонд "РТУ" на някои стопански организации, тенденцията на отсрочване на погашенията по заемите за капитални вложения ще продължи през 1974 и следващите години. Ако тази тенденция остане трайна, то нормативните срокове за издъизаване на заемите ще бъдат надхвърлени.

III. ВЪНШНИ ПЛАЩАНИИ И КРЕДИТИ

Успехите, постигнати от нашата страна в развитието на икономическото и научно-техническото сътрудничество с чужбина, както и по-нататъшното разширение на външната търговия, предизвикаха значително увеличение на дейността на Българската външнотърговска банка през 1973 година. Общата сума на валутните постъпления и плащания по планирани и непланирани дейности въз

връзка със стокообмена и операциите от нестоков характер възлезе на 7 230,8 млн.валутни лева срещу 6 533 млн.⁶⁰⁰ лева през 1972 година, показвайки увеличение от 10,7 на сто.

Разширяването на дейността на банката се изрази в значително увеличаване на реализирания банков оборот, който през отчетната година възлезе на 41,5 млрд.лева срещу 37,6 млрд.лева през 1972 година, т.е. отбелязан бе прираст от 10,4 на сто.

През 1973 година Българската външнотърговска банка се справи със задачите, поставени ѝ от Партията и Правителството в областта на международните плащания, въпреки сложността на проблемите, пред които бе изправен банковият колектив.

Българската външнотърговска банка изпълняваше поетите ангажменти към своите кореспонденти, чийто брой заедно с клоновете им възлезе на около 1 000. Благодарение на повишения авторитет и доверие, с които се ползува в чужбина, Българската външнотърговска банка съдействуваше за по-нататъшно подобряване на валутно-финансовите условия на външнотърговските сделки.

Дейността на банката през отчетната година протече в условията на по-нататъшно изостряне на кризата на капиталистическата международна валутна система и непрекъснато напрежение на международните валутни и кредитни пазари. Девалвацията на щатския долар, извършена през февруари 1973 година, въвеждането на "плаващи" курсове на главните капиталистически валути, ревалоризацията на западногерманската марка, на холандския флорин и норвежката крона, непрекъснатото повишаване цената на златото на свободните пазари, очакванията за девалвация на една или друга валута създадоха психоза на несигурност, предизвикаха резки колебания на валутните курсове, създадоха затруднения в банковата работа при осъществяване на плащанията с капиталистическите страни.

Несигурността и рисковете в международните плащания изискваха от банката да бъде в непосредствена връзка с главните валутни борси и да следи положението на отделните валути. Благодарение на по-нататъшното подобряване и задълбочаване на икономическите и валутно-финансовите проучвания банката беше в състояние да оказва непосредствена помощ на външнотърговските органи-

зации при договаряне валутно-финансовите условия на по-големи сделки с несоциалистическите страни, при определяне вида на валутата на плащането, при предлагане на защитни златни и валутни клаузи и т.н. Прогнозите на банката за развитието на курсовете на главните капиталистически валути се приемаха с доверие от външотърговските работници и се използваха в тяхната оперативна работа. Редовни информации за положението на капиталистическите валути и тенденции в тяхното развитие се изпращаха на ръководните органи, на външотърговските организации, Министерството на външната търговия и на други министерства и ведомства.

За разлика от валутно-финансовите отношения на нашата страна с несоциалистическите страни, които и през отчетната година се осъществяваха в обстановка на растяща несигурност, напрежение и рискове от валутен характер, отношенията със социалистическите страни във валутно-финансовата област се основаваха на принципите на сътрудничеството и братската взаимопомощ. Въпреки значителното разширяване на стокообмена на нашата страна със социалистическите страни, развитието на икономическото и научно-техническото сътрудничество, промишленото коопериране, международния туризъм и пр., характерът на валутно-финансовите отношения даваше възможност да бъдат осъществявани ефективно и в срок плащанията на БВБ с тези страни. И през отчетната година банката участвуваше най-активно в различни работни групи и комисии при разработването на проблеми от валутно-финансов характер в рамките на Комплексната програма, поставени от Постоянната комисия на СИВ по валутно-финансовите въпроси.

По-нататъшното изостряне на кризата на международната валутна система на капитализма и увеличаването на рисковете от курсови загуби наложиха поддържането на още по-тясно сътрудничество и взаимна информация между банките на социалистическите страни във валутната сфера. На съвещанията по тези въпроси, уредени в рамките на СИВ и МБИС, Българската външотърговска банка вземаше дейно участие, като даваше своя принос за разширяване на информацията за положението на валутните пазари и на отделните валути и за вземане своевременно мерки за предотвратяване на валутни загуби. Това сътрудничество и взаимна информация с банките на социалистическите страни съществуваше и по отношение на поло-

жението на кредитните и депозитните пазари, развитието на лихвените проценти, условията на ползуваните и предоставяните кредити на несоциалистическите страни, платежеспособността на някои банки в капиталистическите държави и др.

През 1973 година бяха използвани възможностите на МБИС и МИБ за предоставяне на депозити и кредити в конвертируема валута. Общият размер на получените финансови кредити от МБИС към края на годината възлезе на 193 млн. долара. С МИБ бяха договорени финансови кредити в конвертируема валута в размер на 50,7 млн. долара за финансиране на три обекта, от които през годината са ползувани 12 445 хил. долара.

Освен това, от разрешените (договорените) кредити през 1972 година (11 630 хил. долара), са ползувани 9 200 хил. долара, или общо през отчетния период размерът на ползуваните кредити от МИБ възлиза на 21 645 хил. долара.

По стокообмена на НРБ със социалистическите страни-членки на СИВ на нашата страна бяха отпуснати от МБИС през 1973 година кредити в размер на 258,3 млн. преводни рубли, срещу 424,7 млн. преводни рубли през 1972 година. С получената сума кредити от 258,3 млн. преводни рубли нашата страна е извършила 13,5 % от всички свои плащания към социалистическите страни-членки на СИВ.

През 1973 година средногодишната задлъжнялост към МБИС в преводни рубли бе 9 млн. преводни рубли срещу 31,2 млн. преводни рубли през 1972 година.

В течение на годината бяха погасени кредити към МБИС в размер на 258,3 млн. преводни рубли при среден лихвен процент 2,01 % срещу 2,43 % през 1972 година. Ниският средногодишен лихвен процент се дължи на това, че през 1973 година нашата страна не е ползувала срочен кредит, при който лихвеният процент е значително по-висок и че средногодишната задлъжнялост към МБИС е била значително по-малка.

IV. БЕЗНАЛИЧНИ РАЗПЛАЩАНИЯ В СТРАНАТА

Развитието на безналичните плащания през отчетната 1973 година общо в национален мащаб, както и относителния дял на отделните форми на плащане в общия безналичен оборот през

същата година и в сравнение с предшестващите две години - 1971 - 1972, се характеризира от следните данни:

Таблица № 12

Форми на плащане	1971 г.			1972 г.			1973 година		
	Пла-тежни доку-менти (х.бр.)	Обо-роти (млн. лева)	%	Пла-тежни доку-менти (х.бр.)	Обо-роти (млн. лева)	%	Пла-тежни доку-менти (х.бр.)	Обо-роти (млн. лева)	%
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Акцептна-общо:	16036	43278	48,0	17454	45022	49,1	16951	49329	50,0
а) обикновена	2748	7934	8,8	3699	9526	10,4	5575	14574	14,8
б) ускорена	13288	35344	39,2	13755	35496	38,7	11376	34755	35,2
Вирментна (платежни нареждания)	9971	38985	43,3	11169	39444	43,0	11194	42259	42,7
Всички останали форми	1827	7861	8,7	2208	7244	7,9	1501	7191	7,3
Всичко:	27834	90124	100,0	30831	91710	100,0	29646	98779	100,0

От анализа на данните за развитието на безналичните разплащания може да се направи извода, че през изтеклия период на приложение на кредитно-разплащателния механизъм се ограничи автоматизмът при кредитирането и разплащанията, като едновременно с това ускорената акцептна форма на плащане запази преимуществения си дял при извършване на разплащанията между стопанските организации. Следователно, опасенията, че с изменението в механизма на ускорената акцептна форма на плащане ще се ограничи чувствително приложението ѝ, не се оправдават. Чрез новия кредитно-разплащателен механизъм се премахнаха само недостатъците, които тя имаше при безусловното ѝ прилагане.

Плащанията между стопанските организации са извършвани главно чрез акцептната форма на плащане. Независимо от това, че относителният дял на плащанията чрез обикновената акцептна форма се увеличава, то повечето от разплащанията между стопанските организации са извършени чрез ускорената акцептна форма на плащане.

Въпреки, че относителният дял на плащанията чрез вир-ментната форма е по-голям от този на ускорената акцентна форма, това не означава, че тя има предимство в разплащанията между стопанските организации, тъй като в нея са включени и плащанията, извършени за вноски в бюджета, прехвърлени суми във фондовете и други плащания от нестоков характер. Увеличението на относителния дял на плащанията по обикновената акцентна форма на плащане се дължи на засиления банков контрол, в резултат на който не се прилага ускорената акцентна форма спрямо нередовни платци.

Един от показателите, по който може да се прави извод за финансовото състояние и платежоспособността на стопанските и други организации и учреждения е размерът на взаимната задължия-лост по просрочени платежни документи. През трите години на петилетката тази задължиялост се характеризира от следните данни:

Таблица № 13
(В хил. лева)

О т р а с л и	Средно годишни остатъци по просрочени пла-тежни документи					
	Д л љ ж и ц и			К р е д и т о р и		
	1971г.	1972г.	1973г.	1971г.	1972г.	1973г.
1. Промисленост	90716	85806	74645	61174	59712	58292
2. Строителство	29155	19402	12700	8797	9559	6342
3. Търговия (едро и дребно) МТС	6433	10551	7304	26616	24209	14969
4. Външна търговия	-	111	-	11848	8064	5948
5. Селско стопанство (държ. и коопер.)	4634	2954	1778	2993	2113	1212
6. Транспорт	8677	3645	4066	9412	4790	4061
7. Д р у г и	3565	2578	2416	22335	16600	12085
	143180	125047	102909	143180	125047	102909

Данните показват тенденцията на постоянно намаляване на взаимната задължиялост.

Ако се вземат предвид компенсираниите средногодишни оста-тъци по просрочените платежни документи (разликата между вземани-та и задълженията) се установява, че отраслите промисленост и ст-ителство са основните длъжници на останалите отрасли в народното стопанство. За 1973 година задълженията на стопанските организа-ции към отрасъла промисленост представляват 70,2 % от общата задължиялост по средногодишни компенсирани остатъци по просрочени

платежни документи в народното стопанство, а при стопанските организации към отрасъла строителство - 27,3 %.

Намалението на взаимната просрочена задължияност показва, че новият кредитно-разплащателен механизъм оказва въздействие за подобрене на финансовото състояние на стопанските организации. Това се потвърждава и от факта, че сторнираните плащания поради липса на средства по сметките на платците през 1973 година възлизат на 4,7 % от всички плащания, извършени чрез ускорената акцентна форма на плащане, докато същите през 1972 година са били 5,9 %, или на лице е намаление от 1,2 пункта.

V. КОНТРОЛ ПО ФОНДА "РАБОТНА ЗАПЛАТА"

През 1973 година банковият контрол по разходването на фонда "Работна заплата" имаше за основна задача да осигури спазването на нормативните актове по прилагането на икономическия механизъм от стопанските организации и подразделения, утвърдени от Министерския съвет с 41-то постановление от 30.XII.1972 година, 385-то разпореждане от 10.XI.1972 година, 52-то разпореждане от 19.III.1973 година и др.

Особено внимание се обръщаше на стопанските организации и подразделенията, допуснали преразход на фонд "Работна заплата", като за целта се прави анализ за разкриване на причините и се изискват мероприятия за тяхното отстраняване. След изтичане на всяко тримесечие, банката информираше Министерския съвет за състоянието на обединенията, които допускат по-големи преразходи на фонд "Работна заплата".

За 1973 година преразходът на фонд "Работна заплата", (без селскостоп. организации) възлиза общо на 47 941 хил.лева срещу 67 549 хил.лева за 1972 година. Съгласно действащия механизъм преразходът за 1973 година е намален с 8 236 хил.лева използвани средства от фонд "ИВН" от минали години, целеви постъпления и преведени суми от фонд "ДМС" от минали години на подразделенията с преразход на фонд "Работна заплата" за годината.

Десет от обединенията, допуснали преразход на фонд "Работна заплата" за 1973 година са имали преразход и през 1972 година.

По данни от Министерството на земеделието и хранителната промишленост за 1973 година от общо 169 аграрно-промишлени и промишлено-аграрни комплекси 98 имат недостиг на средства за 85 000 хил.лева, от които недостиг на фонд "Трудово възнаграждение" - 22 514 хил.лева.

По министерства и ведомства преразходите са допуснати както следва:

В Министерството на строежите и архитектурата преразходи са допуснати от ДСО "Гражданско строителство" - 17 139 хил.лева; ДСО "Цимент и строителна керамика" - 10 072 хил.лева; ДСО "Промислено строителство" - 5 161 хил.лева; ДСО "Софстрой" - 2 913 хил.лева и ДСО "Балканстрой" - 901 хил.лева. Посочените обединения са допуснали преразход на фонд "Работна заплата" и за 1972 година. Общо за министерството преразходът е 36 236 хил.лева.

От обединенията към Министерството на електрониката и електротехниката преразходи на фонд "Работна заплата" за 1973 година са допуснати от ДСО "Респром" 774 хил.лева и ДСО "Бытово машиностроене" 358 хил.лева, като ДСО "Бытово машиностроене" е увеличило преразхода си спрямо 1972 година със 185 хил.лева.

При Министерството на химическата промишленост преразход на фонд "Работна заплата" са допуснали ДСО "Целулоза и хартия" 5 187 хил.лева (3 154 хил.лева в повече спрямо преразхода за 1972 година) и ДСО "Фармахим" 357 хил.лева.

При Министерството на транспорта преразход на фонд "Работна заплата" има ДСО "Транстрой" - 2 251 хил.лева или в повече от 1972 година 189 хил.лева, при Министерството на машиностроенето и металургията - ДСО "Тежко машиностроене" - 716 хил.лева при Министерството на енергетиката ДСО "Минстрой" - 642 хил.лева (464 хил.лева в повече от 1972 година) и при Министерството на леката промишленост - ДСО "Пластмасови изделия" - 110 хил.лева.

Преразходите на фонд "Работна заплата" почти във всички обединения се дължат главно на неизпълнение на производствения план, преразход на суровини и материали, изплатени престои на работниците не по тяхна вина, заплатен извънреден труд и други, които в крайна сметка водят до неизпълнение на плана за печалбата, заплатени лихви за просрочени заеми, отбивки за некачествено строителство и други.

Съгласно нормативните документи по икономическия механизъм при отрицателна величина на фонда "ИВП" по отчетната схема за образуване и разпределение на печалбата, с 20 % от нея се намаляват нормативно полагащите се отчисления за фонда "Повишаване ефективността на външната търговия", за издръжка на Централното управление на обединението и за специфичните фондове. На това основание полагащата се издръжка на Централното управление на обединенията, допуснали отрицателна величина на фонд "ИВП" за 1973 година беше намалена общо с 2 683 хил.лева и фонд "Повишаване ефективността на външната търговия" с 59 хил.лева. Тези обединения нямат специфични фондове, поради което не е направено намаляване на средства по същите.

За 1973 година 6 държавни стопански обединения приключиха с отрицателна величина по т.19 - "Печалба на други фондове и отчисления" на схемата за образуване и разпределение на печалбата, а именно: ДСО "Гражданско строителство" - 18 641 хил.лева, ДСО "Цимент и строителна керамика" - 10 530 хил.лева, ДСО "Промислено строителство" - 2 913 хил.лева, ДСО "Трансстрой" - 2 082 хил.лева, ДСО "Минстрой" - 236 хил.лева и ДСО "Софстрой" - 180 хил.лева. В резултат на това тези обединения не са направили отчисления за издръжка на централното управление на фондовете си. Фактически обаче те са разходвали за издръжка на централното управление 3 517 хил.лева, а 3 обединения са допуснали и преразход на фонд "рту" на обща сума 4 707 хил.лева, които представляват отклонени оборотни средства.

Във връзка с осигуряване средства за издръжка на обединенията, които приключиха с отрицателна величина на фонд "ИВП" бяха отпуснати банкови заеми. Някои от заемите за издръжка на централното управление на обща сума 2 942 хил.лева останаха неиздължени в края на годината. Освен това някои обединения имат неиздължени заеми за издръжка на Централното управление от 1972 година, които съгласно 129 разпореждане на ИС от 1973 година се насрочиха за издължаване до края на 1975 година. Такива са обединенията "Тежко машиностроене" със заем за 674 хил.лева, ДСО "Корабостроене" - 619 хил.лева и ДСО "Цимент и строителна керамика" - 271 хил.лева.

VI. БАНКОВО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

А, Влогонабирателна дейност

В системата на банковото обслужване на населението важно място заема дейността по влогонабирането. През изтеклата 1973 година и предшестващите я няколко години у нас бяха налице необходимите предпоставки за нормалното протичане на влогонабирането. Последователно провежданата политика на нарастване на националния доход и по-конкретно на онази негова част, предназначена за индивидуално потребление, доведе до увеличаване обема на паричните доходи на населението и до разширяване на неговите възможности за спестяване. Това несъмнено намери положително отражение в развитието на влогонабирането. Основните тенденции на това развитие се виждат в следната таблица:

Таблица № 14

(Партиди - в хил. броя; суми - в млн. лева)

В и д о в е в л о г о в е	1970 г.		1973 г.	
	партиди	суми	партиди	суми
Срочни	27,5	43,3	38,1	69,0
Детски	1 651,6	336,3	1 876,0	565,5
Работнически	3 694,2	1 621,0	3 808,3	2 476,6
Условни	2,9	1,0	4,0	1,9
Безсрочни	2 502,0	1 137,0	2 611,4	1 667,0
Влогове от чуждестранна валута	0,4	0,2	0,3	0,2
Влогове на чуждестранни лица - местни лева	19,5	5,1	20,6	6,2
Всичко:	7 898,1	3 143,9	8 358,7	4 786,4
Килищни влогове	284,6	755,5	403,0	1 313,1
Текущи сметки на граждани	-	-	0,9	0,2
А всичко:	8 182,7	3 899,4	8 762,6	6 099,7

Посочените данни говорят убедително, че през периода 1970 - 1973 година е очертана закономерна тенденция на нарастване общия размер на влоговете и на разширяване мащабите на влогонабирането чрез постоянното увеличаване броя на вложителите. От 3899,4 млн. лева през 1970 година общият размер на влоговете се е увеличил на 6099,7 млн. лева. Характерно е да се отбележи изключително голямото нарастване на жилищно-спестовните влогове. Ако през 1970 година тяхната сума е възлизала на 755,5 млн. лева, през 1973 година те вече достигат 1313,1 млн. лева. От обикновените влогове съществено се открояват работническите влогове, чиято абсолютна сума е нараснала от 1621,0 млн. лева през 1970 година на 2476,6 млн. лева през 1973 година. Значително са се увеличили и безсрочните влогове. Докато през 1970 година те са били 1137,0 млн. лева, през 1973 година са достигнали 1667,0 млн. лева. Следва да се отбележи и чувствителното нарастване на сумата на детските (1970 г. - 336,3 млн. лева, 1973 г. - 565,5 млн. лева) и срочните влогове (1970 г. - 43,3 млн. лева, 1973 г. - 69,0 млн. лева).

През периода 1970 - 1973 година в резултат на активизиране усилията на органите по влогонабирането към максимално привличане на свободните парични средства на населението е разширен и обхватът на вложителите. За това свидетелствува нарастването на общия брой на влоговите партии от 8182,7 хил. през 1970 година на 8762,6 хил. през 1973 година. По видове влогове най-голямо увеличение бележат партидите по работническите влогове (1970 г. - 3694,2 хил. броя 1973 г. - 3808,3 хил. броя), следвани от безсрочните (1970 г. 2502,0 хил. броя 1973 г. - 2611,4 хил. броя) детските и жилищно-спестовните влогове.

Правилното организиране на влогонабирането намира израз в реализирания за текущия период прираст по влоговете. Прирастът е основния качествен показател, който позволява да се прецени доколко е изпълнена задачата за мобилизирането на временно свободните парични средства на населението.

Анализът на плана за прираста по влоговете за 1973 г. показва, че същият е изпълнен 88,4 %. Реализираният чист прираст (без лихвите) възлиза на 769,0 млн. лева, а заедно с капитализираните лихви - 874,7 млн. лева. Следва да се отбележи, че размерът на

чистия прираст през 1973 година е с 185 млн. лева по-висок от този през 1972 година или с 21,3 на сто.

Неизпълнението на плана по влогонабирането за 1973 година се дължи на влиянието на следните фактори:

- Нереално беше предвиден два пъти по-голям абсолютен ръст на прираста в размер на 237 млн. лева спрямо ръста на прираста за 1972 г. - 111 млн. лева.

- Предвиден беше с 2 пункта (8 % през 1972 година 10 % през 1973 година) по-висок ръст на относителното тегло на прираста в общия обем на доходите на населението.

- Планът по стокооборота беше преизпълнен

- Неблагоприятното въздействие на разпространението на слухове сред населението относно изменение режима на влоговете.

Независимо от неизпълнението на плана за прираста следва да се подчертае, че реализираният през 1973 година прираст, включително и лихвите - 874,7 млн. лева, съставлява 8,9 % от доходите на населението срещу 8 % през 1972 година. Това показва, че през изтеклата година Държавна спестовна каса изпълни основната си задача по привличане на временно свободните парични средства на населението.

При отделните видове влогове най-голям абсолютен прираст е реализиран по работническите влогове - 304,7 млн. лева, следвани от жилищно-спестовните влогове - 194,4 млн. лева, безсрочните - 182,5 млн. лева и детските влогове - 79,3 млн. лева. След работническите влогове, чийто прираст има и най-голям относителен дял (39,6 %) от общия размер на прираста, се открояват жилищно-спестовните влогове (25,3 %).

Интерес представлява и разпределението на реализирания прираст по влоговете в зависимост от местонахождението на вложителите - град или село. Докато през 1972 година прирастът в градовете възлиза на 476,2 млн. лева (75,1 % от общия размер на прираста), през 1973 година той достига 533,2 млн. лева (69,3 %). За същия период 1972 - 1973 година прирастът по влоговете в селата е 235,3 млн. лева през 1973 година и 137,5 млн. лева през 1972 година. Относителният дял на прираста в селата е съответно 24,9 % през 1972 г. и 30,7 % през 1973 година. Данните показват, че дялът на прираста

в селата е нараснал с 5,8 пункта за сметка на намалението на относителния дял на прираста на влоговете в градовете. До известна степен това се дължи на проведените през изтеклия период партийни и правителствени мероприятия, насочени към изравняване на доходите на трудящите се от града и селото.

При отчитане резултатите от развитието на влогонабирателната дейност през изтеклия период би следвало да се посочи и как са разпределени влоговете по социален състав на вложителите. Разпределението на сумата на влоговете между различните социални групи вложители през периода 1970 - 1973 година е показано в следната таблица:

Таблица № 15

А. Обикновени спестовни влогове

(без остатъци по влоговете от чуждестранна валута, на чуждестранните лица в местни лева и по обездвижени влогове общо на сума 13,8 млн. лева)

(В млн. лева)

Вложители по социални групи	31.XII. 1970 г.		31.XII. 1973г.		Увеличение спрямо 1970г.	
	сума	% от влоговете	сума	% от влоговете	сума	%
1. Работници и членове на семействата им	1 058	33,7	1 643	34,4	585	35,8
2. Служители и членове на семействата им	767	24,5	1 186	24,9	419	25,6
3. Членове на ТКЗС и членове на семействата им	1 024	32,6	1 489	31,2	465	28,5
4. Земеделци-едноличници и членове на семействата им	10	0,3	9	0,2	-1	-
5. Занаятчии в ТПК и членове на семействата им	126	4,0	174	3,6	48	2,9
6. Други (занаятчии, едноличници, свободни професии и др.) и членове на семействата им	154	4,9	272	5,7	118	7,2
Общо:	3 139	100,0	4 773	100,0	1 634	100,0

1	2	3	4	5	6	7
Б. Жилищни влогове						
1. Работници	310	41,0	561	42,7	251	45,0
2. Служители	373	49,4	593	45,2	220	39,4
3. Членове на ТКЗС в градовете	12	1,6	34	2,6	22	4,0
4. Земеделци едноличници в градовете	-	-	5	0,4	5	0,9
5. Занаятчии в ТПК	24	3,2	41	3,1	17	3,0
6. Други (занаятчии, едноличници, свободни професии и други)	36	4,8	79	6,0	43	7,7
Общо:	755	100,0	1313	100,0	558	100,0

Както се вижда от таблицата за посочения период при обикновените влогове най-голямо увеличение (585 млн. лева или 35,8 % от общото увеличение) бележат влоговете на работниците. На членовете на ТКЗС се падат 465 млн. лева и на служителите - 419,9 млн. лева. Що се касае до жилищно-спестовните влогове и при тях най-голямо нарастване имат влоговете на работниците - 251 млн. лева, следвани от служителите - 220 млн. лева и категорията "Други - 43 млн. лева.

Настъпилите изменения в разпределението на общата сума на влоговете между различните социални групи вложители са резултат от промените в социалния състав на населението.

По-пълна представа за развитието на влогонабирателната дейност ни дава и разпределението на влоговете по групи в зависимост от размера им. През изтеклия период (1970 - 1973 година) се наблюдава процес на окрупняване на влоговете. Значително е намалял относителният дял на притежателите на влогове до 100 лева (1970 г. - 57,4 %, 1973 г. - 47,5 %) за сметка на увеличаване на относителния дял на притежателите на влогове от 500 до 1000 лв. (1970 г. - 11,2 %, 1973 г. - 14,1 %) и над 1000 лева (1970 г. - 9,7%, 1973 г. - 15,5 %). Що се отнася до сумата на влоговете следва да се подчертае че тук все по-голям относителен дял заемат крупните влогове. Докато през 1970 година сумата на влоговете до 100 лева е представлявана

6,6 % от общия размер на влоговете, а на тези над 1000 лева е била 53,3 %, то през 1973 година относителният дял на сумата на влоговете до 100 лева спада на 3,9 %, а дялът на влоговете над 1000 лева се увеличава на 68,6 %. Окрупняването на влоговете е резултат на повишаването на доходите на населението и нарасналите му възможности да заделя все по-голяма част от тях за спестяване. Върху процеса на окрупняване на влоговете оказват влияние и настъпилите промени в структурата на спестяванията и в осигуряването на по-голяма трайност на различните спестовни влогове.

Значителни изменения се наблюдават през изтеклия период и в трайността на влоговете. Докато по всички видове влогове тя е нараснала от 346 на 927 дни, то по някои от видовете влогове тя е далеч по-висока. Така по условните влогове за 1973 година трайността е 3965 дни, по срочните - 3218 дни, жилищно-спестовните - 2158 дни, детските - 1602 дни, безсрочните - 1002 дни, работническите - 635 дни и др.

Средният размер на влог за периода 1970 - 1973 година е нараснал с 220 лева като е достигнал 696 лева, а средният размер влог на лице от населението е 249 лева и достигна 706 лева.

Повишаването на срока на задръжка на спестовните влогове позволи на Българската народна банка да използва по-голямата част от тях като ресурс за кредитиране на капиталните вложения.

Б. Кредитиране на жилищното строителство.

През 1973 година се забелязва значително увеличаване броя и сумата на отпуснатите кредити за жилищно строителство. От 240,2 хиляди през 1970 година броят на ползваните заеми нараства на 298,7 хиляди, а сумата им, съответно от 446,8 млн. лева - 1970 г. на 608,6 млн. лева през 1973 година.

Успоредно с увеличаването на утвърдените с кредитния план на ДСК лимити за кредитиране на жилищното строителство се вижда от данните в следната таблица:

Таблица № 16

(В хил. лева)

В и д о в е з а е м и	Одобен план	Уточнен план	Усвоени средства по кре- дит. план	%
Заеми по реда на жилищната спестовност	140 000	140 000	75 175	53,7
В т.ч.: по стопански начин	20 000	20 000	16 703	83,5
Заеми на работници и служители в промишлени и други държавни предприятия	18 000	18 000	6 320	35,1
Заеми за довършване на жилищни сгради	10 000	10 000	2 905	29,0
Заеми на лица пострадали от обществени бедствия и изселвачи се по правителствени разпоредби	1 500	1 500	100	6,7
Заеми за топлофикация на жилища	1 000	1 000	300	30,0
Заеми за основен ремонт на жилищни сгради	700	700	73	10,4
Заеми за възстановяване, преустройство и външно оформяване на жилищни сгради	3 000	3 000	1 464	48,8
Кредитен резерв	5 000	5 000	-	-
Общо:	179 200	179 200	86 334	48,2
Плащания по заеми на народни съвети и други ведомства	141 300	141 300	109 235	77,3
А общо:	320 500	320 500	195 469	61,0

Недостатъчното усвояване на кредитните лимити е резултат на неизпълнението на програмата за жилищното строителство от строителните организации. Планът за пускане на жилища, строени чрез възлагане с кредити от ДСК, е изпълнен едва 49,1 %.

Степента на удовлетвореност на заемоскателите, отговарящи на условията за получаване на заеми продължава да бъде много ниска в резултат на нарастване на несъответствието между броя на вложителите, изпълняващи условията за получаване на заем и броя на завършените жилища. За 1973 година относителният дял на завършените жилища (строени с кредит от ДСК) към броя на вложителите, отговарящи

на условията за получаване на заем е 7,3 %, а относителният дял на разрешените заеми е 6,1 %. Обикновено през предшестващите години относителният дял на разрешените заеми е по-висок от относителния дял на завършените жилища. За 1973 година отношението се изменя поради завършването на по-голям брой жилища с кредит от минали години.

В. Потребителски кредит

През изтеклия период 1970 - 1973 година значително се разшири и дейността на ДСК, свързана с предоставянето на населението на кредити, предназначени за целите на индивидуалното потребление. С влизането в сила на нови нормативни актове през 1973 година бяха внесени известни подобрения в условията и начина на отпускане на кредити. Наред с това се въведоха и някои нови видове кредити.

Държавната спестовна каса постигна сравнително пълно удовлетворение на исканията на гражданите за предоставяне на кредити за потребителски нужди. При утвърден годишен лимит в размер на 252 млн. лева раздадените заеми на населението възлизат на 245,6 млн. лева.

През 1973 година на населението са разрешени кредити за 70 млн. лева повече отколкото през 1972 година. Броят на партидите по кредитите за потребителски нужди за периода 1970 - 1973 година е нараснал с 74 779, а задължение по тях с 83 140 хил. лева. Заедно с това е нараснал и средният размер на един заем от 141 лева през 1970 година на 254 лева през 1973 година.

През 1973 година Държавната спестовна каса проведе редица мероприятия по усъвършенствуване организацията на обслужването на населението. По-важните от тях са: удължаване на работното време за обслужване на спестителите; подобряване на организацията на счетоводната работа, с оглед по-бързото обслужване на гражданите, разкрити бяха нови поделения и представителства за влогонабирателна дейност, въведоха се текущи сметки за безкасово разплащане за комунални и други видове услуги и т.н.

VII. СЧЕТОВОДНО-ОТЧЕТНА РАБОТА НА БАНКАТА И ЕЛЕКТРОННА ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯТА

а) Счетоводно-отчетната работа на банката

През отчетната година счетоводната работа в банката продължи да се подобрява. В тази връзка бяха направени някои изменения и допълнения на Инструкцията за счетоводната отчетност в банката, като се приведе в съответствие с измененията на нормативните актове по приложението на икономическия механизъм.

б) Електронна обработка на информацията

Създадената през 1973 година Генерална дирекция за изграждане на автоматизирана система за управление насочи усилията си към решаване на задачи в няколко главни направления:

1. Решаване на въпроса за доставка на нова електронно-изчислителна техника;
2. Усъвършенствуване на действащите проекти за електронна обработка на информацията на всички финансово-кредитни институти.
3. Подобряване използването на наличната електронно-изчислителна техника в ГЕИЦ и организирането на машинно-счетоводно бюро за обработка на някои форми на икономическата информация на банката.
4. Подобряване на банковото обществено обслужване.
5. Разработване на мероприятия за подобряване на квалификацията на банковите служители, за подобряване системата за вземане на управленчески решения и за внедряване на програмно-целевия и комплексен подход в дейността на банките.

В изпълнение на посочените задачи беше извършено следното:

Със 159-то разпореждане на Министерския съвет от 1973 година беше утвърдена Концепцията за изграждане на АСУ на финансово-кредитните институти и се реши въпросът за доставката на нова електронно-изчислителна техника. Във връзка с това Генералната дирекция разработи организационно-технически изисквания за

Генералната дирекция "ИАСУ" е създадена от началото на отчетната 1973 година като мероприятие към Българска народна банка с главни задачи да извършва проучвания, за разширяване на материално-техническата база на Главния електронно-изчислителен център при банката, за създаване и квалификация на необходимите кадри и цялостна подготовка за изграждане на автоматизирана система за управление на финансово-кредитната система в страната през следващите години. Главно, във връзка с изпълнението на тези задачи, кадрите при Българска народна банка са намалени през 1973 година с 30 души, с които се увеличи щатът на Генерална дирекция "ИАСУ".

Съставът на кадрите в банковата система по възраст се вижда от следните данни:

	Общо в системата		В т.ч. в БНБ	
	брой	%	брой	%
До 30 години	4364	30,6	1837	23,1
От 31 до 40 години	3634	25,4	1946	24,4
От 41 до 50 години	4081	28,6	2554	32,1
От 51 до 60 години	1992	13,9	1452	18,3
Над 60 години	210	1,5	163	2,1
Всичко:	14281	100,0	7952	100,0

Данните показват чувствително нарастване на относителния дял на кадрите с по-голяма възраст в Българската народна банка в сравнение с кадрите общо в банковата система.

Относителният дял на кадрите с по-голяма възраст в Българската народна банка е тясно свързан с техния трудов стаж.

	Брой	%
До 3 години	719	9,0
От 4 до 10 години	1593	20,0
От 11 до 20 години	2247	28,3
Над 20 години	3393	42,7
Всичко:	7952	100,0

В съответствие със закономерното нарастване на стопанския оборот на страната, образуване на нови стопански организации и въвеждане на нови производствени мощности се увеличи и обемът на касовата, счетоводната и разплащателната дейност на банката. Във връзка с това бяха проведени редица мероприятия, насочени към увеличаване производителността на труда на банковите работници.

Касовото обслужване на народното стопанство протече в условията на значително нарастване на касовите обороти. Общият касов оборот на банката през 1973 година възлезе на 14 118 млн. лева, срещу 12 973 млн. лева за 1972 година или нарастване с 9 %. Обслужването на касовия оборот бе осъществено за сметка на увеличената производителност на труда. През годината на един касов работник се пада средно касов оборот 18 876 хил. лева срещу 17 300 хил. лева за 1972 година. Повишената производителност на труда бе постигната на основата на подобрена организация на касовата работа и чрез по-нататъшна механизация на основните касови дейности. През 1973 година бяха снабдени с машини за броене на банкноти всички окръжни банков клонове, както и някои по-големи районни клонове.

Обемът на счетоводните операции се увеличи от 52 974 хил. бройки на 55 423 хил. бройки - или с 4,4 %, докато броя на счетоводните работници е намален от 2905 на 2832 или с 2,6 %. В резултат на това производителността на труда на банковите счетоводни работници е увеличена със 7,7 %.

Увеличение има и на броя на банковите операции в Българска външнотърговска банка. От 3 156 хил. броя през 1972 година същите нарастват на 3 518 хил. броя или с 11,45 %, при намаление на личния състав на банката с 3,4 %. Очевидно и тук е постигнато повишение на производителността на труда.

Поставените задачи в условията на действащия икономически механизъм и във връзка с осъществяването на програмата на Партията за изграждане на развито социалистическо общество в нашата страна, както и за изпълнение на поставените пред банките задачи с народностопанския план за шестата петилетка в условията на новия икономически механизъм, се провежда редица мероприятия за издигане на още по-високо равнище квалификацията и компетентността на банковите работници, с оглед по-нататъшното повишаване на ефективността на банковия контрол чрез лева в народното стопанство.

За тази цел, в края на отчетната 1973 година Управителният съвет на Българската народна банка прие разгърнатата програма, съгласно която за 1974 година и следващите години се създаде постоянно действаща школа за повишаване квалификацията на банковите работници, предвиждат се мероприятия за следдипломна квалификация и др.

IX. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКИТЕ

Приходите и разходите по дейността на Българската народна банка и Българската външнотърговска банка за 1973 година в сравнение с 1972 година са реализирани както следва:

(В хил. лева)

№ п-о ред	Приходи и разходи	1972г.	1973г.	Увеличе- ние или намале- ние през 1973 г.	%
1	2	3	4	5	6
A. ПРИХОДИ					
1.	Лихви по заеми за оборотни средства, сучастия, ценни книжа и по сметки в чуждестранна валута	188 864	211 675	+ 22 811	12,08
2.	Лихви по заеми за капитални вложения	99 405	107 962	+ 8 557	8,61
3.	Лихви по заеми за незавършено строителство и проектиране	65 138	101 141	+ 36 003	55,27
4.	Приходи от комисионни операции	37 307	42 195	+ 4 888	13,10
5.	Други ^{приходи} ~~разходи~~	4 561	3 596	- 965	21,16
Всичко:		395 275	466 569	+ 71 294	18,04

1	2	3	4	5	6
	Б. РАЗХОДИ				
1.	Административно-управителни разходи	23 015	24 449	+ 1 434	6,23
2.	Лихви по сметки на ДСК	115 104	133 521	+ 18 417	16,00
3.	Лихви по разплащателни, фондови и други сметки	29 875	36 648	+ 6 773	22,67
4.	Други разходи	3 954	1 432	- 1 922	57,30
	Всичко:	171 348	196 050	+ 24 702	14,42
	Чиста печалба:	223 927	270 519	+ 46 592	20,81
	А всичко:	395 275	466 569	+ 71 294	18,04

В общата сума на реализираните приходи от банките през 1973 година най-голям дял имат събраните лихви - 421 милиона лева, или 90,34 %, срещу 353 милиона лева за 1972 година. През 1973 година са събрани в повече лихви 68 милиона лева.

Лихвите, събрани от стопанските организации по редовните заеми за оборотни средства са увеличени през 1973 година с 23,5 млн. лева, а по просрочените заеми за оборотни средства са намалени с 4,2 млн. лева, главно при Българска народна банка в резултат на намаление на просрочените заеми през 1973 година. Увеличени са събраните лихви във валута с 4,3 млн. лева от Българска външнотърговска банка по извънпланови заеми в капиталистическа валута и по предоставени депозити от БВБ на чуждестранни банки за сметка на БНБ.

Увеличени са значително събраните през 1973 година лихви по заемите за незавършено строителство и проектиране - общо 36 млн лева, от които 15,9 млн. лева по редовните заеми и 20,1 млн. лева по просрочените заеми.

Приходите от комисионни операции са реализирани от Българска външнотърговска банка и са увеличени през 1973 година с около 4 млн. лева от събрани през годината в повече валутна комисионна при продажба на социалистическа и несоциалистическа валута и при плащания към чужбина от валутни сметки на стопански организации. Събрана е също в повече 0,9 млн. лева комисионна от акредитиви и гаранции и от инкасо на документи.

Бюджетите на Българска народна банка и Българска външно-търговска банка за 1973 година са утвърдени на 27 649 хил.лева, а са изразходвани 24 449 хил.лева, или е реализирана икономия 3 200 хил.лева.

В разходите на банките най-голям дял заемат платените лихви на предепозирани средства от Държавната спестовна каса. За 1973 година по сметката на ДСК са платени 133,5 млн.лева или 18,4 млн.лева в повече в сравнение с 1972 година.

По разплащателните и фондови сметки на стопанските организации и по другите дебиторни сметки през 1973 година са платени също в повече лихви 6,8 млн.лева в т.ч. по фондови сметки на стопанските организации 4,4 млн.лева и по други сметки 2,4 млн.лева.

В резултат на измененията на приходите и разходите през 1973 година, печалбата на банките за същата година е увеличена с 46,6 млн.лева.

Реализираната чиста печалба на Българска народна банка и Българска външнотърговска банка възлиза на 270 518 660,89 лева, от които на Българска народна банка 206 050 хил.лева и на Българска външнотърговска банка 64 468 хил.лева.

Срещу утвърдената за 1973 година печалба на Българска народна банка 202 700 хил.лева е реализирана печалба за 206 050 хил.лева, или в повече 3 350 хил.лева. От фактическата печалба 80 % или 164 370 хил.лева са внесени в приход на републиканския бюджет. Остатъкът 41 581 хил.лева е разпределен по фондовете на банката.

За Българска външнотърговска банка е утвърдена планова печалба 55 100 хил.лева, а е реализирана 64 468 хил.лева, или в повече 9 368 хил.лева. В приход на републиканския бюджет са внесени 55 % от фактическата печалба или 35 457 хил.лева. Остатъкът от печалбата 29 010 хил.лева е разпределена от общото събрание на акционерите.

х

х х

От анализа на дейността на банките прозвличат следните основни изводи:

1. Дейността на банките през 1973 година бележи по-нататъшно подобряване. Подобреният кредитно-разплащателен механизъм, повишеният контрол чрез лева и съвместната работа със стопанските организации допринесоха за по-ефективно използване на оборотните средства. В резултат на това се постигна ускорение на тяхната обръщаемост с един ден и беше реализирана относителна икономия от оборотни средства в народното стопанство за над 130 млн. лева.

Значително се подобри работата на банката и се разшири обхватът на кредита при финансирането и контрола на капиталните вложения. В тази връзка се осъществиха и редица мероприятия за модернизация и реконструкция на съществуващите производствени фондове.

2. Постигнато е по-нататъшно разширяване и задълбочаване на сътрудничеството на банките с МБС и МБЕ и банките на социалистическите страни.

Въпреки сложната обстановка на международните кредитни пазари, през 1973 година бе подобрена структурата на ползуваните чуждестранни кредити.

3. Затрудненията при изпълнение на емисионния резултат на банката прозвличат от незадоволителния обем и структура на стоките за потребление и услугите за населението. Редица стопански организации - производители не осигуриха планираните стокови ресурси за нуждите на вътрешната търговия.

4. Все още някои ръководители на стопанските организации и техните висшестоящи органи не обръщат достатъчно внимание на финансовите показатели и не вземат мерки за отстраняване на причините, които водят до финансови затруднения.

Неизпълнението на качествените показатели и образуването на свръхнормативни запаси от стоково-материални ценности в някои държавни стопански обединения създаде реални предпоставки за забавяне на обръщаемостта на оборотните им средства, за допускане на просрочена задлъжнелост към банката и стопанските организационно-доставчици, за образуване на преразходи на фонд "Работна заплата".

Все още производствените и външнотърговските организации не са подобрили дейността си относно ритмичното изпълнение на вноса и износа по месеци и тримесечия, което през определени периоди на годината затруднява разплащанията към чужбина.

6. В областта на капиталното строителство и през отчетната година продължава тенденцията на неспазване на пусковите срокове на важни за народното стопанство обекти, не се въвеждат своевременно в действие основните фондове, поради което не се усвояват предвидените по плана средства за финансиране и кредитиране на капиталните вложения.

Предлагам Министерският съвет да приеме следното

РЕШЕНИЕ:

Одобрява отчета за дейността на банките през 1973 година.

- Приложение: 1. Баланс, 3.08.1973
2. Сметка печалба и загуба за 1973 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(К. Зарев)

ИЛ/Написано в 3 екз.

Екз. № 1 за МС

Екз. № 2 за ЗС

Екз. № 3 за ...

Секретарят Т. Кочев

№ 268/16.10.73

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Дирекция "Счетоводна"

С М Е Т К А П Е Ч А Л Б И И З А Г У Б И

н а

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА И
БЪЛГАРСКА ВЪНШНОТЪРГОВСКА БАНКА
към 31 декември 1973 година

ЗАГУБИ			ПЕЧАЛБИ		
Т Е К С Т	С у м и	Общи суми	Т Е К С Т	С у м и	Общи суми
I. АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВИТЕЛНИ РАЗХОДИ	24 448 542,66	24 448 542,66	I. ЛИХВИ		
II. ЛИХВИ			а/ По съучастия и ценни книжа	21 749,59	
а/ По кредиторни сметки на банкови институти и други специални сметки			б/ По заеми за оборотни средства		
- на Държавна спестовна каса	133 521 446,01		- редовни	178 989 253,21	
- на Държавен астрахователен институт	1 809 219,60		- просрочени	24 219 809,76	
- на Булстрад	280 763,44		в/ По заеми за капитални вложения		
- на учреждения и организации по специални сметки	1 170 643,32		- редовни	104 937 424,76	
б/ По разпладателни сметки, фондове, дългосрочни депозити, и кредитни салда по заемни сметки	31 406 176,24		- просрочени	3 025 126,40	
в/ по кореспондентски сметки, получени депозити, влогове в чуждестранна валута и други	1 981 869,63	170 170 118,24	г/ По заеми за незавършено строителство и проектиране		
			- редовни	58 772 138,40	
			- просрочени	42 368 965,49	
			д/ По други заеми и сметки		
III. ДРУГИ РАЗХОДИ		1 431 643,00	- по кореспондентски сметки, депозити и заеми в чуждестранна валута	7 164 431,60	
IV. ПЕЧАЛБИ		270 518 660,89	- по други заеми и сметки	1 279 799,65	420 778 698,35
			II. ДРУГИ ПРИХОДИ		
			а/ Валутна комисионна	33 039 589,87	
			б/ Други комисионни и курсови разлики	9 154 447,04	
			в/ Други приходи	3 596 234,03	45 790 270,94
		466 568 969,79			466 568 969,79

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/проф.Т.Тотев/

ДИРЕКТОР:

/Вл.Доцев/

ЛВ

Наименование	Сума	раз- дел	Наименование	Сума
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА		I	ФОНДОВЕ НА БАНКИТЕ	428.499.757.34
Резервна каса	319.231.032.72	II	ЕМИСИИ	1.456.574.862.45
Каса	17.207.126.14	VI	ВЛОГОВЕ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА	31.932.938.61
СКЪПОЦЕННИ МЕТАЛИ	25.469.521.31	VII	ПРИХОДИ И РАЗХОДИ ПО ДЪРЖАВ- НИЯ БЮДЖЕТ И ПО ИЗВЪНБЮДЖЕТ- НИ СМЕТКИ НА БЮДЖЕТНИТЕ УЧРЕЖДЕНИЯ	
СЪУЧАСТИЯ И ЦЕННИ КНИЖКА	32.377.835.77		Приходи по републиканския бюджет	-
ПРИХОДИ И РАЗХОДИ ПО ДЪР- ЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ПО ИЗВЪН- БЮДЖЕТНИ СМЕТКИ НА БЮДЖЕТ- НИТЕ УЧРЕЖДЕНИЯ			Остатък по републиканския бюджет от минали години	563.325.001.37
Разходи по републиканския бюджет	-		Бюджетни сметки на народните съвети и на учрежденията им	-
СПЕЦИАЛНИ СМЕТКИ НА УЧРЕЖ- ДЕНИЯ И НА ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ		VIII	Извънбюджетни сметки на учреждения	538.346.512.68
Специални сметки на учреж- дения и на обществени организации	-		СПЕЦИАЛНИ СМЕТКИ НА УЧРЕЖДЕ- НИЯ И НА ОБЩЕСТВЕНИ ОРГАНИ- ЗАЦИИ	
Разплащания с Министерството на финансите и с други ми- нистерства и ведомства по валутни операции	1.805.626.26		Специални сметки на учрежде- ния и на обществени органи- зации	359.976.812.51
БАНКОВИ И ДРУГИ ИНСТИТУТИ		IX	Разплащания с Министерството на финансите и с други минис- терства и ведомства по валут- ни операции	43.007.704.17
Свободни средства на Българ- ска въннотърговска банка	982.068.301.51		БАНКОВИ И ДРУГИ ИНСТИТУТИ	
ЗАЕМИ НА СТОПАНСКИ ОРГАНИ- ЗАЦИИ			Българска въннотърговска банка	896.650.220.96
Заеми за оборотни средства			Държавна спестовна каса	1.795.137.125.35
- за дължаване нормативите на оборотните средства	2.683.393.478.66		Държавен застрахователен институт	120.337.538.50
- за временни планови над- нормативни запаси и разходи	1.182.993.937.84		Булеград	14.151.228.24
- за временни непланови над- нормативни запаси	20.750.246.10	X	СРЕДСТВА НА СТОПАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ	
- за производствени нужди	520.126.389.34		Разплащателни сметки	721.047.745.44
- за попълване приръста на соб- ствените оборотни средства	-		Акредитиви и други сметки за средства със специално предназначение	147.678.387.51
- за временен недостиг на средства по фондовете	82.009.666.27		Фондове	1.214.020.323.22
- по специални решения	290.350.552.48		Дългосрочни депозити	146.173.490.54
- за нередовни запаси	47.126.499.22		Средства за финансиране на капитални вложения по плана	724.417.496.30
- по разплащанията	93.482.573.65		Средства за финансиране на децентрализирани капитални вложения извън плана	130.452.620.82
- при недостиг и преразход на фонд работна заплата	3.545.959.00	XIa	СМЕТКИ НА ВЪННОТЪРГОВСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ	
Просрочени заеми за оборотни средства	158.951.315.55		Разплащателни сметки	172.365.385.20
Заеми за капитални вложения			Фондове	21.340.268.32
- за незавършени кап. вложения	989.559.564.27			
- за завършени кап. вложения	2.053.776.946.04			
- за собствени оборотни сред- ства за нови обекти и за раз- ширяване на съществуващи	-			
Пренос	9.504.226.572.13		Пренос	12.525.435.419.53

раз-дели	Наименование	Сума	раз-дели	Наименование	Сума
	Пренос	9.504.226.572.13		Пренос	12.525.435.419.1
	Временни заеми за капитални вложения	53.511.038.91		Валутни сметки на предприятия	
	Просрочени заеми за капитални вложения	25.937.687.93		- разплащателни сметки в чуждестранна валута	61.848.582.
3.	Заеми за незавършено строителство и проектиране			- фондови сметки в чуждестранна валута	68.896.112.
	- на строителни и проектантски организации	1.491.765.268.98		- текущи сметки в чуждестранна валута	20.646.889.
	- на инвеститори	1.284.923.664.83		- вземания на предприятия по предоставени фирмени кредити	16.907.195.
	Просрочени заеми за незавършено строителство и проектиране	704.347.695.18		Чуждестранни акредитиви износ с покритие	3.478.954.
XIa	СМЕТКИ НА ВЪШНОТЪРГОВСКИ ПРЕДПРИЯТИЯ			Валутни сметки на частни лица	5.275.375.
	Заеми за оборотни средства	406.279.039.87	XI6	Други валутни сметки	61.538.137.
	Валутни сметки на предприятия			ЧУЖДЕСТРАННИ КОРЕСПОНДЕНТИ	
	- заеми в чуждестранна валута	85.180.561.47		Текущи сметки	255.666.099.
	- текущи сметки в чуждестранна валута	20.652.231.53		Клирингови и компенсационни сметки	50.382.374.
	Плащания по чуждестранни акредитиви износ на видяне без покритие	13.955.913.39		Получени кредити	1.298.411.218.
	Други валутни сметки	16.417.249.05		Получени фирмени кредити	188.860.220.
XI6	ЧУЖДЕСТРАННИ КОРЕСПОНДЕНТИ		XII	ЛИКВИДАЦИОННИ И СЪДЕБНИ ЗАЕМИ И СМЕТКИ	652.279.
	Текущи сметки	404.340.291.75	XIV	ОСНОВНИ СРЕДСТВА	
	Клирингови и компенсационни сметки	69.551.281.67		Издавяване на основните средства и на малощените и малотрайните предмети	10.772.906.
	Предоставени банкови кредити	210.493.323.39	XV	ДРУГИ ДЕБИТОРНИ И КРЕДИТОРНИ СМЕТКИ	62.385.108.
	Предоставени фирмени кредити	16.907.195.27	XVI	ПРЕВОДИ	15.423.550.606.
	Дължници по авалирани задължения	228.860.303.91	XVII	РЕЗУЛТАТНИ СМЕТКИ	270.518.660.
XIb	ЧУЖДЕСТРАННИ ПАРИЧНИ СРЕДСТВА	13.928.419.99	XVIIII	РАЗЛИКИ ПО БАЛАНСОВИ СМЕТКИ	
XII	ЛИКВИДАЦИОННИ И СЪДЕБНИ ЗАЕМИ И СМЕТКИ	296.862.15			
XIIII	БАНКОВИ КАПИТАЛНИ ВЛОЖЕНИЯ И ОСНОВЕН РЕМОТ	556.040.13			
XIV	ОСНОВНИ СРЕДСТВА				
	Основни средства и малощените и малотрайните предмети	30.935.778.88			
XV	ДРУГИ ДЕБИТОРНИ И КРЕДИТОРНИ СМЕТКИ	350.186.770.51			
XVI	ПРЕВОДИ	15.391.972.951.70.			
XVII	РЕЗУЛТАТНИ СМЕТКИ				
XVIIII	РАЗЛИКИ ПО БАЛАНСОВИ СМЕТКИ				
	Всичко	30.325.226.142.67		Всичко	30.325.226.142.
	АКТИВНИ ЗАДБАЛАНСОВИ СМЕТКИ	27.364.702.418.23		ПАСИВНИ ЗАДБАЛАНСОВИ СМЕТКИ	27.364.702.418.
	Общо	57.689.928.560.90		Общо	57.689.928.560.

Всичко Просрочени платежни документи 16073 бр. за 97.158.340.42 лв.

За оборотни предмети.....брой.....лв.....
 За капитални вложения.....брой.....лв.....

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДИРЕКТОР: